

Rapport

Sectorbeeld Pensioenen - 2021

De stand van zaken van de pensioensector:
deelnemers maken weinig gebruik
van keuzemogelijkheden

Publicatiedatum: 30 juni 2021
Classificatie: AFM - Publiek

Autoriteit Financiële Markten

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

Introductie Sectorbeeld

→ Lees meer

03 **Uitkeringsfase**

→ Lees meer

Enkele highlights

→ Lees meer

04 **Kenmerken van de regeling**

→ Lees meer

01 **Omvang van de tweedepijler- pensioensector**

→ Lees meer

05 **Keuzes tijdens de opbouwfase** (premieovereen- komsten)

→ Lees meer

02 **Opbouwfase**

→ Lees meer

06 **Keuzes op pensioendatum** (premie- overeenkomsten en uitkerings- overeenkomsten)

→ Lees meer

Introductie Sectorbeeld

Met dit Sectorbeeld Pensioenen geeft de AFM inzicht in de omvang en de inrichting van de Nederlandse tweedepijlerpensioensector. Dit stelt pensioenaanbieders en sociale partners in staat om de kenmerken van de eigen regeling en de keuzemogelijkheden voor deelnemers in de regeling te vergelijken met de sectorbrede inzichten. Dit kan helpen bij het inrichten en het evalueren van de eigen pensioenregeling en de dienstverlening.

Het Nederlandse pensioenstelsel staat aan de vooravond van de grootste hervorming in de geschiedenis. Daarbij komt dat de macro-economische omstandigheden, zoals een historisch lage rente, de betaalbaarheid en indexatieambitie van pensioenen al geruime tijd onder druk zetten. Dit vergroot de kans op onrealistische verwachtingen bij deelnemers over hun verwachte pensioenresultaat. Daarnaast worden geleidelijk meer risico's en keuzemogelijkheden bij de deelnemer neergelegd. Denk bijvoorbeeld aan de invoering van de keuze om een bedrag ineens op te nemen op pensioendatum. Deze ontwikkelingen vergroten het belang voor pensioenaanbieders om zorgvuldige afwegingen te maken over onder meer de inrichting van de defaults en keuzemogelijkheden binnen de regeling, en de begeleiding van deelnemers bij het maken van keuzes. Dit Sectorbeeld kan hieraan bijdragen.

De focus van het Sectorbeeld ligt op de zogeheten premieovereenkomsten. Hoewel de omvang van premieovereenkomsten op dit moment nog klein is ten opzichte van de omvang van uitkeringsovereenkomsten, zowel in waarde als in aantal deelnemers, is de verwachting dat na de aanpassing van het Nederlandse pensioenstelsel alle deelnemers pensioen gaan opbouwen door middel van een premieovereenkomst. Veel van de kenmerken die bepalend zijn voor de vormgeving van de premieovereenkomsten, zijn daarmee ook relevant voor de regelingen in het nieuwe pensioenstelsel.

Uit het Sectorbeeld blijkt bijvoorbeeld dat deelnemers in beperkte mate keuzes maken en voornamelijk gebruik maken van de defaultopties. Uit het Sectorbeeld blijkt daarnaast dat regelingen met specifieke kenmerken, zoals een beschikbare premie als vast percentage van de pensioengrondslag (in plaats van een premiestaffel), vaker leiden tot een relatief lage pensioenopbouw. De AFM roept de sector op de regeling of dienstverlening te evalueren, voor zover dit rapport daartoe aanleiding geeft.

Dit Sectorbeeld is tot stand gekomen op basis van data die is aangeleverd door alle Nederlandse pensioenfondsen, pensioenverzekeraars en premiepensioeninstellingen (de 'pensioenaanbieders').¹ De inzichten in dit Sectorbeeld zijn gebaseerd op informatie uit het rapportagejaar 2019 (peildatum 31 december

¹ De AFM is voor het bepalen van de populatie uitgegaan van het register van De Nederlandsche Bank (DNB).

2019).² Vanaf volgend jaar worden ook de jaarlijkse ontwikkelingen meegenomen. De AFM gebruikt de inzichten uit het Sectorbeeld om toezichttaken risicogestuurd en efficiënt uit te voeren. Met deze publicatie deelt de AFM de informatie van en over de pensioenaanbieders ook met de pensioensector, zodat ook zij kennis kunnen nemen van de sectorbrede inzichten.

Hierna treft u eerst enkele highlights uit het Sectorbeeld. In daaropvolgende hoofdstukken gaat de AFM dieper op de bevindingen uit het Sectorbeeld in.

² Dit is het eerste jaar dat pensioenaanbieders data in deze vorm hebben aangeleverd. De figuren in dit rapport zijn uitsluitend gebaseerd op de aangeleverde gegevens. Het komend jaar voert de AFM een nadere analyse hierop uit. Indien dit tot vragen leidt zal de AFM de betreffende pensioenaanbieders hierover benaderen. Eventuele verschillen tussen dit Sectorbeeld en dat van komend jaar worden toegelicht in het Sectorbeeld van volgend jaar. Deze publicatie is niet herleidbaar tot individuele pensioenaanbieders.

Enkele highlights

Omvang van de tweedepijlerpensector (hoofdstuk 1)

Een klein deel van de Nederlandse pensioenaanbieders beheert het overgrote deel van het totale pensioenvermogen van € 1.645 miljard.

Eind 2019 zijn 206 Nederlandse pensioenaanbieders van tweedepijlerpensioenen actief voor circa 380.000 werkgevers. Zij beheren in totaal € 1.645 miljard. De totale waarde van de pensioenen in de opbouwfase bedraagt € 1.085 miljard, waarvan 90% wordt beheerd door pensioenfondsen. De waarde van alle lopende uitkeringen bedraagt € 560 miljard.

De grootte van de Nederlandse pensioenaanbieders verschilt onderling aanzienlijk. De tien procent grootste pensioenaanbieders beheren de pensioenen van 83% van alle deelnemers en pensioengerechtigden. In totaal zijn er ruim 21 miljoen pensioenen.¹

Opbouwfase (hoofdstuk 2)

Eén op de vijf actieve deelnemers bouwt pensioen op via een premieovereenkomst, terwijl de waarde van uitkeringsovereenkomsten nu nog twintig keer zo groot is als die van premieovereenkomsten.

Van de totale waarde van de pensioenen in de opbouwfase is 95% opgebouwd binnen uitkeringsovereenkomsten (€ 1.029 miljard), en bijna 5% binnen premieovereenkomsten (€ 52 miljard). Minder dan 1% van de pensioenen is opgebouwd via kapitaalovereenkomsten (€ 4 miljard).

Van de in totaal bijna zeven miljoen deelnemers die actief pensioen opbouwen, doen 1,4 miljoen deelnemers dat via een premieovereenkomst.² Dit betekent dat ongeveer één op de vijf actieve deelnemers pensioen opbouwt via een premieovereenkomst.

Er zijn behoorlijk wat pensioenaanbieders die premieovereenkomsten aanbieden, ondanks dat de omvang hiervan ten opzichte van uitkeringsovereenkomsten beperkt is. Van de 186 pensioenfondsen bieden 51 pensioenfondsen actief een premieovereenkomst aan. En van de dertien pensioen-

¹ De 21 miljoen pensioenen worden opgebouwd door actieve en gewezen deelnemers. Eén persoon kan meerdere pensioenen opbouwen, zowel bij één aanbieder, als bij verschillende aanbieders.

² De groep premie- en kapitaalovereenkomsten wordt, waar van toepassing, in dit rapport aangeduid als 'premieovereenkomsten'.

verzekeraars bieden zeven verzekeraars dit aan. Alle zeven PPI's die premieovereenkomsten uitvoeren bieden deze eind 2019 ook actief aan.

Uitkeringsfase (hoofdstuk 3)

In 2019 hebben zestienduizend deelnemers met een premieovereenkomst op pensioendatum moeten kiezen tussen een vaste of variabele uitkering.

De waarde van alle lopende uitkeringen bedraagt € 560 miljard. Hiervan is € 457 miljard een ouderdomspensioenuitkering die volgt uit een uitkeringsovereenkomst. Dit zijn bijna 4,4 miljoen lopende uitkeringen. De omvang van pensioenuitkeringen die volgen uit een uitkeringsovereenkomst is - gemeten in waarde - 37 keer zo groot als pensioenuitkeringen die volgen uit een premieovereenkomst.

Er zijn in totaal 225 duizend lopende pensioenuitkeringen uit een premieovereenkomst. Ongeveer 7% hiervan is gestart in 2019. De totale waarde hiervan bedraagt € 12 miljard. De helft van alle pensioenfondsen die een premieovereenkomst aanbiedt, biedt zelf een vaste of variabele uitkering aan.³De andere helft biedt geen vaste of variabele uitkeringen aan; deelnemers bij deze pensioenfondsen, die een vaste of variabele uitkering willen, moeten op pensioendatum hun waarde overdragen naar een verzekeraar of PPI (shoppen). In 2019 waren er zestienduizend deelnemers die op pensioendatum een keuze konden maken tussen een vaste of variabele uitkering.

Opvallend is dat eind 2019 € 660 miljoen aan pensioen 'op de plank' ligt bij pensioenaanbieders. Dit zijn pensioenen van deelnemers die de pensioendatum hebben bereikt vóór 1 januari 2019, maar hun pensioen eind 2019 nog niet hebben opgeëist. Het gaat om circa 2,5 miljoen deelnemers, wat betekent dat de gemiddelde waarde van niet opgeëiste pensioenen relatief laag is.

Kenmerken van de regeling (hoofdstuk 4)

Zo'n 25% van de actieve deelnemers met enkel een basisregeling (premieovereenkomst) bouwt pensioen op via een vast percentage van de pensioengrondslag.

Pensioenregelingen zijn zeer uiteenlopend ingericht; de kenmerken van de regeling, zoals de grondslag voor de premie en de hoogte van de pensioengrondslag, zijn in hoge mate bepalend voor de hoogte van het pensioen en de risico's die deelnemers lopen. Bij de inrichting van de regeling kan ook gedacht worden aan het partnerpensioen. Voor een kwart van alle actieve deelnemers geldt dat het partnerpensioen op risicobasis is verzekerd. Bij een wisseling van werkgever is dit nadelig voor deze deelnemers. Het verzekerde partnerpensioen op risicobasis vervalt namelijk bij beëindiging van het dienstverband.

Ook het beleggingsrisico dat een deelnemer loopt kan sterk uiteenlopen per pensioenaanbieder, en is medebepalend voor de hoogte van het opgebouwde pensioen. Voor bijvoorbeeld 55-jarige deelnemers hanteert 20% van de pensioenaanbieders in de premieovereenkomst een percentage zakelijke waarden van meer dan 75%. Dit terwijl een andere 20% van de pensioenaanbieders een percentage zakelijke waarden hanteert lager dan 42%.

Er zijn bijna 1,2 miljoen actieve deelnemers die een premieovereenkomst hebben als basisregeling, zonder dat zij bij dezelfde pensioenaanbieder een excedentregeling hebben. Voor circa 10% van deze groep actieve deelnemers, 114 duizend deelnemers, geldt dat zij een afgetopt salaris hebben, oftewel dat de pensioenopbouw plaatsvindt tot een bepaalde hoogte van het salaris en daarboven niet. Van deze laatstgenoemde groep heeft circa 40% een jaarpremie lager dan € 1.000 en bijna 25% een jaarpremie tussen € 1.000-2.500. Daarnaast geldt voor hen ook dat bijna 75% een opgebouwde

³ Met een 'vaste uitkering' bedoelt de AFM de stabiele en de vastgestelde uitkering.

waarde heeft die kleiner is dan € 10.000. Een dergelijk kenmerk van de regeling lijkt daarmee een indicator te zijn dat de pensioenopbouw (voor veel deelnemers) beperkt is.

Bij een kwart van de actieve deelnemers (283 duizend deelnemers), met enkel een premieovereenkomst als basisregeling, neemt de jaarlijkse premie niet toe naarmate de deelnemer ouder wordt. Voor deze deelnemers is de jaarpremie een vast percentage van de pensioengrondslag, in plaats van een zogenaamde premiestaffel. Voor deze deelnemers geldt dat sprake is van een degressieve pensioenopbouw, en bestaat de kans op teleurstelling over de hoogte van het pensioen. Voor 84% van deze groep is de jaarlijkse premie lager dan € 1.000.

Voor ongeveer 70% van alle actieve deelnemers met een premieovereenkomst wordt de pensioenopbouw voortgezet wanneer zij arbeidsongeschikt raken. Voor een groot deel van alle deelnemers is het risico op arbeidsongeschiktheid daarmee verzekerd. Een kwart van alle actieve deelnemers in premieovereenkomsten met een premiestaffel heeft geen staffelvolgende premievrijstelling. Voor de meeste van deze deelnemers geldt dat zij weliswaar gedekt zijn voor het risico op arbeidsongeschiktheid, maar de pensioenopbouw minder is dan wanneer zij niet arbeidsongeschikt raken. De meeste van deze deelnemers hebben namelijk een niet staffelvolgende premievrijstelling. Een dergelijke dekking leidt voor een arbeidsongeschikte deelnemer met een premiestaffel tot een beperkte pensioenopbouw.

Keuzes tijdens de opbouwfase (premieovereenkomsten) (hoofdstuk 5)

Op het voorlopige keuzemoment wijken deelnemers nagenoeg niet af van de voorsorteerdefault die de pensioenaanbieder hanteert.

Bijna 2,4 miljoen deelnemers in premieovereenkomsten kunnen gebruik maken van beleggingsvrijheid. Deze deelnemers hebben de mogelijkheid om te kiezen tussen één of meer door de pensioenaanbieder gedefinieerde beleggingsmixen in de vorm van lifecycles (profielbeleggen) of om zelf de beleggingen te kiezen (opt-out beleggen). De meeste deelnemers die beleggingsvrijheid hebben, maken hier echter geen gebruik van.

Op het voorlopige keuzemoment wijken deelnemers nagenoeg niet af van de default die de pensioenaanbieder hanteert, ongeacht of de default vast of variabel is. De vaste uitkering is in de meeste gevallen de default uitkering. Hierdoor sorteren verreweg de meeste deelnemers voor op een vaste uitkering. Enkel voor pensioenfondsen is het – voor zover aan enkele wettelijke voorwaarden wordt voldaan – mogelijk de variabele uitkering als default te hanteren. Een beperkt aantal pensioenfondsen maakt daar gebruik van.

Keuzes op pensioendatum (premieovereenkomsten en uitkeringsovereenkomsten) (hoofdstuk 6)

In 2019 koos slechts 6% van de deelnemers met een premieovereenkomst op de pensioendatum voor een variabele uitkering.

De meeste deelnemers met een premieovereenkomst kiezen op de pensioendatum een vaste uitkering. Ook in 2019 koos slechts 6% voor een variabele uitkering.

De pensioenaanbieders verwachten dat het aantal deelnemers dat kiest voor een variabele uitkering de komende jaren zal toenemen, tot 10% in 2023.

Van alle deelnemers die in 2019 met pensioen gingen, had 92% de mogelijkheid om te kiezen voor een hooglaagconstructie. Er is een groot verschil tussen pensioenfondsen enerzijds en verzekeraars en premiepensioeninstellingen ('PPI's') anderzijds. Bij pensioenfondsen hadden in 2019 de meeste deelnemers met een premieovereenkomst (64%) geen keuze om te variëren in de hoogte van de uitkering, terwijl dat bij verzekeraars en PPI's slechts 5% was. De meeste

deelnemers die in 2019 de pensioendatum bereikten en de mogelijkheid hadden om te variëren in de uitkeringshoogte van het pensioen, maakten hier geen gebruik van. Slechts 20% maakte gebruik van de hooglaagconstructie en vrijwel niemand (ongeveer 1%) koos voor een laaghoogconstructie.

Deelnemers hebben op de pensioendatum een wettelijk recht om zowel het partnerpensioen om te zetten in een hoger ouderdompensioen als andersom (uitruil). Meer dan twee derde van alle deelnemers die in 2019 met pensioen gingen maakte géén gebruik van uitruilmogelijkheden.

01

Omvang van de tweedepijlerpensioensector

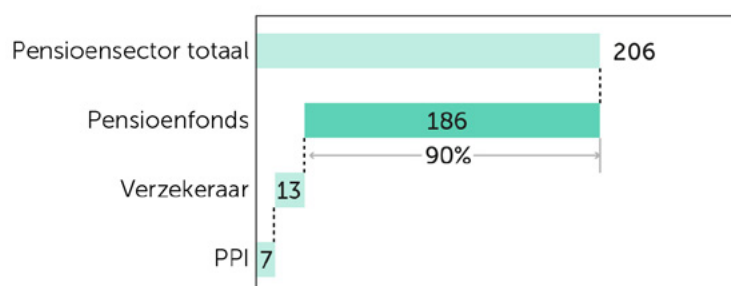

1. Eind 2019 zijn er in Nederland 206 pensioenaanbieders van tweedepijlerpensioenen

Voor dit Sectorbeeld heeft de AFM aan alle in Nederland gevestigde pensioenaanbieders gevraagd de toezichtrapportage in te vullen. De meeste aanbieders van tweedepijlerpensioenen

zijn pensioenfondsen, zo blijkt uit figuur 1a. Op peildatum 31 december 2019 waren er in totaal 206 Nederlandse pensioenaanbieders van tweedepijlerpensioenen actief, waarvan het overgrote deel pensioenfondsen (90%). Verder zijn er dertien verzekeraars die tweedepijlerpensioenen uitvoeren en zeven PPI's.

Aantal pensioenaanbieders

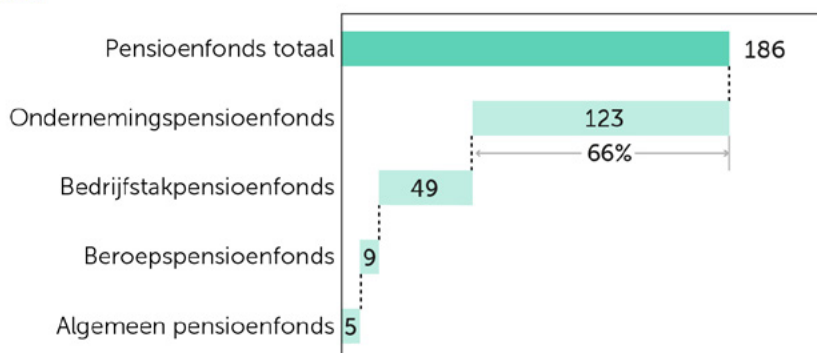
Figuur 1a: Het aantal pensioenaanbieders, naar type pensioenaanbieder.

Het grootste gedeelte van de groep pensioenfondsen bestaat uit ondernemingspensioenfondsen (figuur 1b). Van de in totaal 186 pensioenfondsen die een rapportage hebben ingediend waren er zes in liquidatie. Deze groep pensioenfondsen had eind 2019 nog niet alle

bestaande rechten en plichten overgedragen aan de nieuwe pensioenaanbieder. Pensioenfondsen in liquidatie, die eind 2019 wel de pensioenen hadden overgedragen, hebben niet gerapporteerd en zijn geen onderdeel van deze rapportage.

Aantal pensioenfondsen

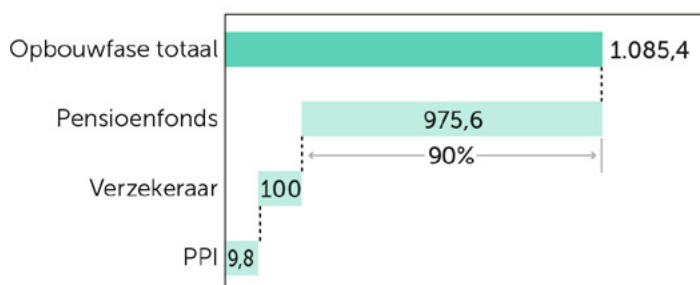
Figuur 1b: Het aantal pensioenfondsen, naar type pensioenfondsen.

2. De totale waarde van tweedepijlerpensioenen eind 2019 is € 1.645 miljard

De AFM onderscheidt in dit Sectorbeeld twee fasen: (1) de opbouwfase, dat wil zeggen de periode tot aan de pensioendatum waarin een (gewezen) deelnemer pensioen opbouwt; en (2) de uitkeringsfase, dat wil zeggen de periode waarin een pensioengerechtigde

een pensioenuitkering ontvangt. De totale waarde van de opbouwfase bedraagt € 1.085 miljard, waarvan het grootste gedeelte (90%) bij pensioenfondsen wordt opgebouwd.¹ Het gaat hierbij om premie-, kapitaal- en uitkeringsovereenkomsten. Zie figuur 2a.

Waarde (in miljarden €)

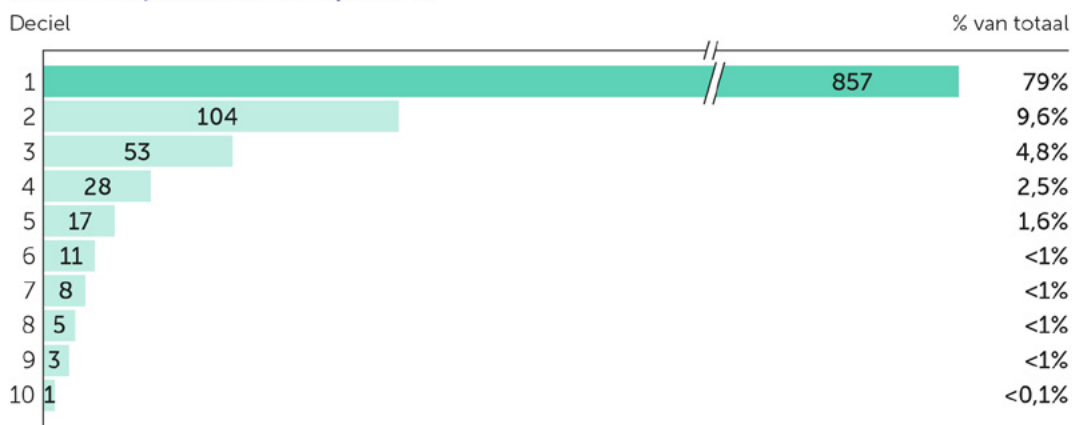

Figuur 2a: De totale waarde van tweedepijlerpensioenen in de opbouwfase, naar type pensioenaanbieder.

¹ Onder waarde verstaat de AFM in deze rapportage de waarde van de pensioenen in euro. Bij een pensioen op basis van beleggingen (zoals bij een premieovereenkomst) is de waarde het aantal participaties maal de koers. Bij een pensioenaanspraak (zoals bij een uitkeringsovereenkomst) gaat het om de technische voorziening.

Waarde in opbouwfase (in miljarden €)

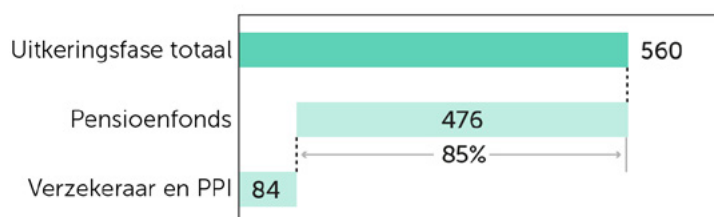

Figuur 2b: De opgebouwde waarde in miljarden per deciel en het aandeel van elk deciel uitgedrukt als percentage van de totale waarde in de opbouwfase. Elk deciel vertegenwoordigt de opeenvolgende 10% pensioenaanbieders naar grootte naar waarde.

In bovenstaande figuur 2b is inzichtelijk gemaakt hoe de opgebouwde waarde verdeeld is over de verschillende pensioenaanbieders. De groep 10% grootste pensioenaanbieders (in waarde, deciel 1) beheert bijna 80% van de opgebouwde waarde.

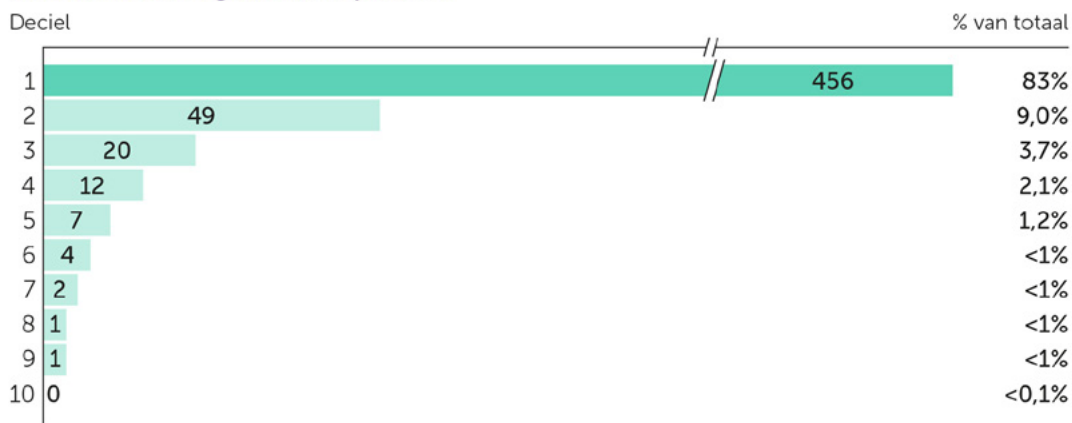
De waarde van alle lopende uitkeringen gezamenlijk bedraagt € 560 miljard, waarvan ongeveer 85% bij pensioenfondsen is ondergebracht. Zie figuur 2c. In deze waarde zijn ouderdomspensioenen (83%), partnerpensioenen (15%), arbeidsongeschiktheidspensioenen (1%) en tijdelijke pensioenen (1%) meegenomen.

Waarde (in miljarden €)

Figuur 2c: De totale waarde van tweedepijlerpensioenen in de uitkeringsfase, naar type pensioenaanbieder.

Waarde in uitkeringsfase (in miljarden €)

Figuur 2d: De waarde van de beheerde pensioenen in de uitkeringsfase in miljarden per deciel en het aandeel van elk deciel uitgedrukt als percentage van de totale waarde in de uitkeringsfase. Elk deciel vertegenwoordigt de opeenvolgende 10% pensioenaanbieders naar grootte naar waarde.

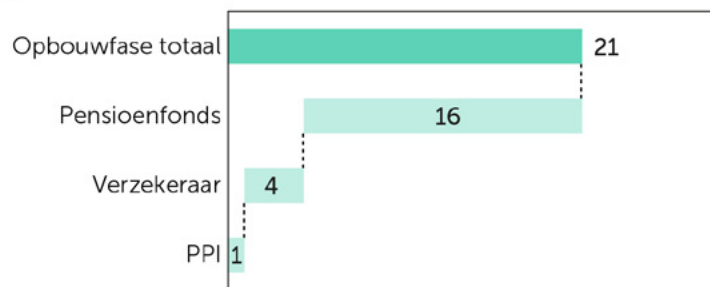
In bovenstaande figuur 2d is inzichtelijk gemaakt hoe de waarde verdeeld is over de verschillende pensioenaanbieders. De 10% grootste pensioenaanbieders (in waarde, deciel 1) beheert meer dan 80% van de totale waarde in de uitkeringsfase.

3. Van ruim acht op de tien deelnemers wordt het pensioen beheerd door de tien procent grootste aanbieders

Uit onderstaande figuur 3a volgt dat van de ongeveer 21 miljoen pensioenen (opgebouwd

door actieve en gewezen deelnemers), ruim drie kwart wordt uitgevoerd bij één van de 186 pensioenfondsen. Hierbij is het goed om op te merken dat één deelnemer niet hetzelfde is als één uniek persoon. Aangezien de data die elke pensioenaanbieder heeft gerapporteerd geen persoonlijke gegevens bevat, is het niet bekend om hoeveel unieke personen het gaat. Het is goed denkbaar dat één deelnemer bij meerdere pensioenaanbieders een pensioen heeft opgebouwd uit verschillende (voormalige) dienstverbanden.

Aantal deelnemers (in miljoenen)

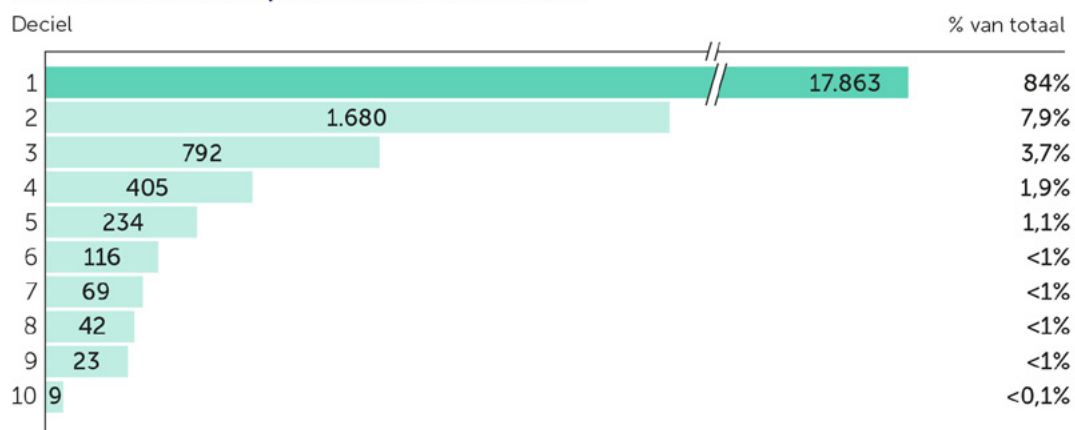

Figuur 3a: Het aantal deelnemers dat pensioen opbouwt, onderverdeeld naar type pensioenaanbieder.

De grootte van de Nederlandse pensioenaanbieders verschilt onderling sterk. De tien procent grootste pensioenaanbieders (figuur 3b, deciel 1), waaronder enkele zeer grote bedrijfs-

takpensioenfondsen, voeren voor bijna zes keer zoveel deelnemers de pensioenen uit dan de overige 90% van de pensioenaanbieders bij elkaar opgeteld (figuur 3b, deciel 2 tot en met 10).

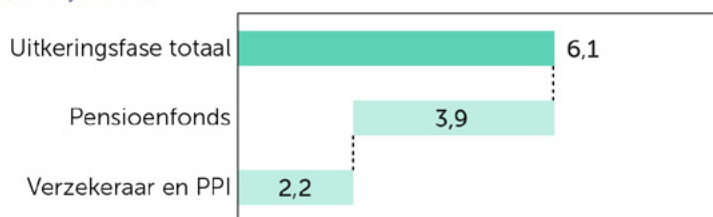
Aantal deelnemers in opbouwfase (in duizendtallen)

Figuur 3b: Het aantal deelnemers in de opbouwfase in duizendtallen per deciel en het aandeel van elk deciel uitgedrukt als percentage van het totaal aantal deelnemers in de opbouwfase. Elk deciel vertegenwoordigt de opeenvolgende 10% pensioenaanbieders naar grootte in deelnemers.

Aantal pensioengerechtigden (in miljoenen)

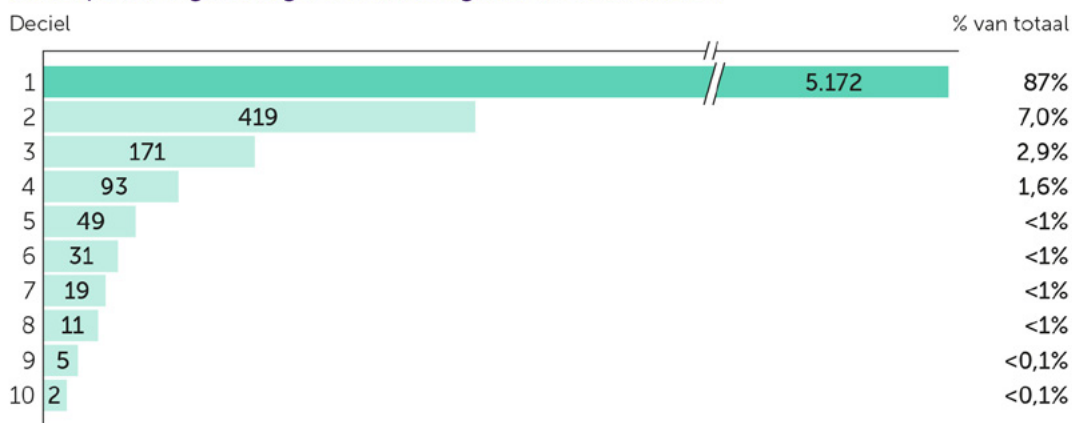

Figuur 3c: Het aantal pensioengerechtigden, naar type pensioenaanbieder.

Er zijn ruim zes miljoen pensioengerechtigden in Nederland, waarvan ongeveer 4,5 miljoen een ouderdomspensioen ontvangt en één miljoen een partnerpensioen.² Bijna twee derde van de zes miljoen pensioengerechtigden krijgt de uitkering van een pensioenfondsen.

Zie figuur 3c. Uit onderstaande figuur 3d blijkt dat bijna negen van de tien pensioengerechtigden een uitkering ontvangt van één van de 10% grootste aanbieders.

Aantal pensioengerechtigden in uitkeringsfase (in duizendtallen)

Figuur 3d: Het aantal pensioengerechtigden in de uitkeringsfase in duizendtallen per deciel en het aandeel van elk deciel uitgedrukt als percentage van het totaal aantal pensioengerechtigden in de uitkeringsfase. Elk deciel vertegenwoordigt de opeenvolgende 10% pensioenaanbieders naar grootte in pensioengerechtigden.

4. Voor circa 380.000 werkgevers wordt een pensioenregeling uitgevoerd

Pensioenaanbieders is gevraagd naar het aantal werkgevers waarvoor een kapitaal-, premie- of uitkeringsovereenkomst wordt uitgevoerd per eind 2019. Om hoeveel pensioen- en/of overgangsregelingen het gaat is niet uitgevraagd. De gegevens over het aantal werkgevers geeft met een aantal aannames een indicatie over het aantal pensioenregelingen. Een aanname is bijvoorbeeld dat bedrijfstakpensioenfondsen en beroepspensioenfondsen vaak één of een beperkt aantal regelingen uitvoeren

voor veel verschillende werkgevers. En ondernemingspensioenfondsen voeren meestal ook één of een beperkt aantal regelingen uit, maar dan slechts voor één of enkele werkgevers. Vooral verzekeraars en PPI's voeren veel verschillende pensioenregelingen uit.

In totaal zijn er ruim 380 duizend werkgevers gerapporteerd door de pensioenaanbieders. Bij pensioenfondsen heeft meer dan 95% van de werkgevers een uitkeringsovereenkomst. En 5% van de werkgevers heeft een premieovereenkomst. Hierbij is het goed om te realiseren dat werkgevers dubbel kunnen

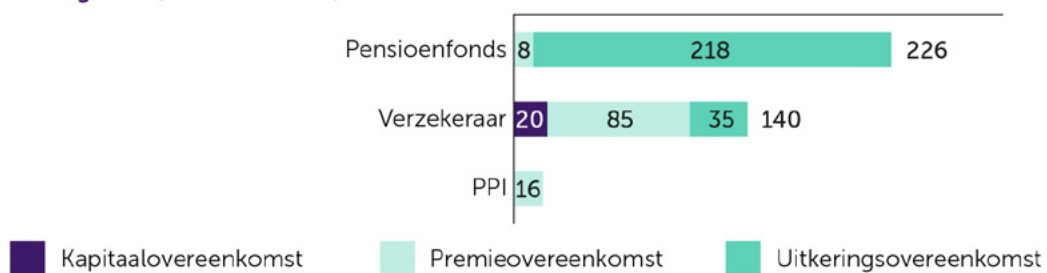
² Het aantal pensioengerechtigden ziet op degenen die gerechtigd zijn tot een ouderdomspensioen, een partnerpensioen, een arbeidsongeschiktheidspensioen en/ of een tijdelijk pensioen. Niet elke pensioengerechtigde is een uniek persoon; het is mogelijk dat een pensioengerechtigde van meerdere pensioenaanbieders een uitkering ontvangt en daarmee meerdere keren is gerapporteerd.

meetellen, omdat deze zowel kunnen zijn gerapporteerd bij de categorie premieovereenkomst als uitkeringsovereenkomst. Bijvoorbeeld omdat de basisregeling een uitkeringsovereenkomst is, en de nettoregeling is vormgegeven als een premieovereenkomst.

Verder valt op dat verzekeraars voor 140 duizend werkgevers pensioen uitvoeren, waarbij het grootste deel van de werkgevers een premieovereenkomst heeft. Zie figuur 4.

Aantal werkgevers (in duizendtallen)

Figuur 4: Het aantal werkgevers per type pensioenaanbieder.

02

Opbouwfase

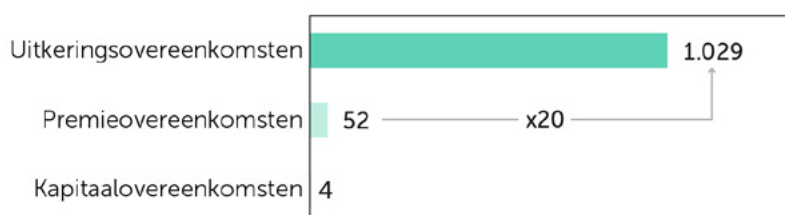
5. De totale waarde van uitkeringsovereenkomsten is bijna twintig keer zo groot als de waarde van premieovereenkomsten

Op 31 december 2019 bedroeg de totale waarde van de pensioenen die deelnemers op bouwen € 1.085 miljard, zie eerdere figuur 2a. Hiervan is 95% opgebouwd binnen uitkeringsovereenkomsten, bijna 5% binnen premieovereenkomsten en minder dan 1% (€ 4 miljard) binnen kapitaalovereenkomsten, zie figuur 5a. Het overgrote deel van de opgebouwde waarde van

uitkeringsovereenkomsten is ondergebracht bij de 179 pensioenfondsen die deze in portefeuille hebben, namelijk € 967 miljard. Dit is 94% van de totale waarde van € 1.029 miljard die is opgebouwd binnen uitkeringsovereenkomsten. Bij tien verzekeraars zit het restant: € 62 miljard.

Niet alle 179 pensioenaanbieders die uitkeringsovereenkomsten in portefeuille hebben, bieden deze nog actief aan. Van deze groep bieden 159 pensioenfondsen actief uitkeringsovereenkomsten aan; en bij verzekeraars zijn dit er zes van de tien.

Waarde (in miljarden €)

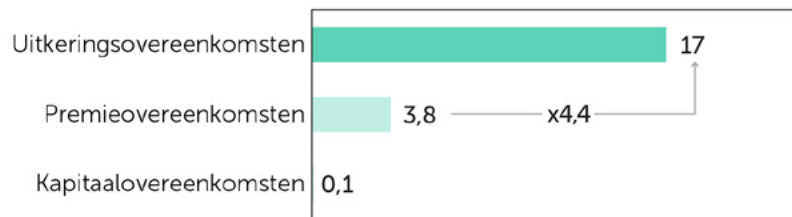
Figuur 5a: De waarde van de verschillende typen pensioenovereenkomsten (opbouwfase).

Gemeten in aantallen deelnemers heeft 81% van alle deelnemers een uitkeringsovereenkomst,

18% een premieovereenkomst en minder dan 1% een kapitaalovereenkomst, zie figuur 5b.

Aantal deelnemers (in miljoenen)

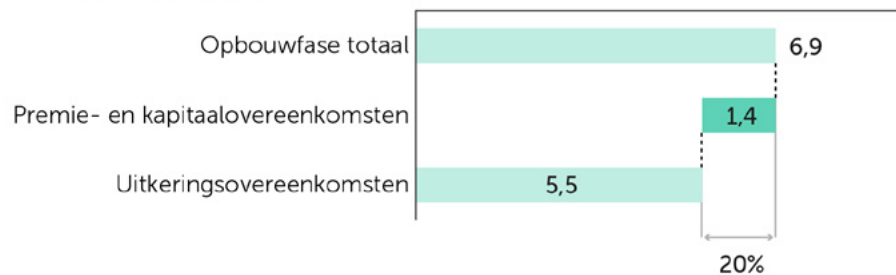
Figuur 5b: Het aantal deelnemers per type pensioenovereenkomst (opbouwfase).

De omvang van de kapitaalovereenkomsten, zowel in waarde als in aantallen deelnemers, is ten opzichte van het totaal zeer klein. Bovendien

wordt dit type overeenkomst niet meer actief aangeboden.

6. Van alle deelnemers die actief pensioen opbouwt doet 1 op de 5 dat via premieovereenkomsten

Aantal actieve deelnemers (in miljoenen)

Figuur 6: De verdeling van actieve deelnemers (opbouwfase) naar type pensioenovereenkomst.

Er zijn bijna zeven miljoen deelnemers die actief pensioen opbouwen, waarvan ongeveer 1,4 miljoen deelnemers via een premie- of kapitaalovereenkomst (waarvan nagenoeg iedereen via een premieovereenkomst). Zie figuur 6. De groep premie- en kapitaalovereenkomsten wordt, waar van toepassing, in het vervolg van dit rapport aangeduid als 'premieovereenkomsten'. Bij verzekeraars bouwt 70% van alle actieve deelnemers pensioen op in een premieovereenkomst, bij pensioenfondsen is dat 10%. PPI's mogen uitsluitend premieovereenkomsten uitvoeren; alle actieve deelnemers bij een PPI bouwen dus op via een premieovereenkomst.

Bij pensioenfondsen is minder dan 3% van de totale jaarpremie bestemd voor premieovereenkomsten, bij verzekeraars is dat 70%. Dit brengt met zich mee dat de pensioenopbouw via premieovereenkomsten ten opzichte van uitkeringsovereenkomsten bij verzekeraars relatief groot is.

Bij pensioenfondsen is de opgebouwde waarde van actieve deelnemers in premieovereenkomsten minder dan 1% van het totaal van de opgebouwde waarde van alle actieve deelnemers (€ 673 miljard). Bij verzekeraars is de opgebouwde waarde van actieve deelnemers in een premieovereenkomst 55% van de totale opgebouwde waarde van actieve deelnemers (€ 19 miljard).

7. Eén derde van alle pensioenfondsen voert een premieovereenkomst uit

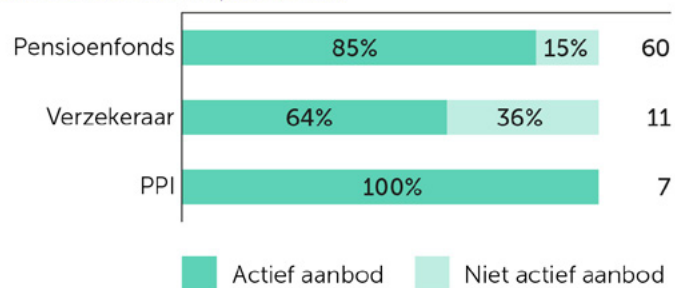
De opgebouwde waarde van premieovereenkomsten is relatief klein ten opzichte van uitkeringsovereenkomsten, en is voor het grootste deel ondergebracht bij verzekeraars. De opgebouwde waarde van premieovereenkomsten bedraagt in totaal namelijk € 52 miljard, waarvan twee derde ondergebracht bij verzekeraars. Gemeten in aantallen deelnemers zit bijna de helft (1,8 miljoen) met een premieovereenkomst bij een verzekeraar,

1,4 miljoen deelnemers bij pensioenfondsen en 655 duizend bij PPI's. Deelnemers bij pensioenfondsen hebben gemiddeld gezien een lagere waarde opgebouwd via premieovereenkomsten dan deelnemers bij verzekeraars en PPI's.

Niet alle pensioenaanbieders die premieovereenkomsten uitvoeren, bieden deze ook actief aan, zie figuur 7a. Van de zestig pensioenfondsen die premieovereenkomsten uitvoeren bieden 51 fondsen actief premieovereenkomsten aan. Voor verzekeraars geldt dat van de in totaal dertien pensioenverzekeraars er elf premieovereenkomsten uitvoeren. Van deze elf verzekeraars bieden slechts zeven verzekeraars actief premieovereenkomsten aan.¹ De zeven PPI's die premieovereenkomsten uitvoeren, bieden deze allen ook actief aan.

Aantal pensioenaanbieders (premieovereenkomsten in portefeuille)

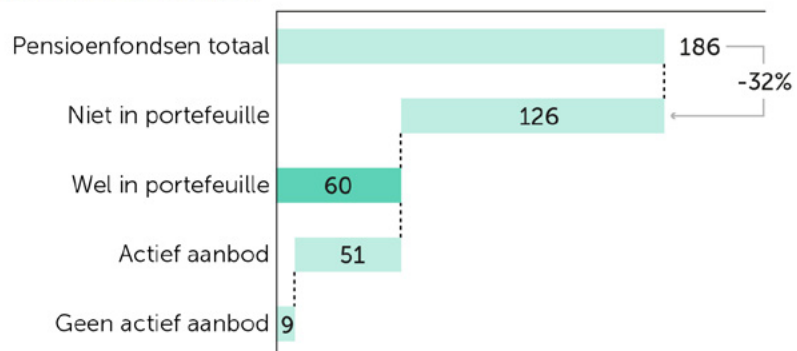

Figuur 7a: De verdeling van pensioenaanbieders met premieovereenkomsten in de portefeuille, naar type pensioenaanbieder.

Ondanks de relatief kleine omvang van premieovereenkomsten voert eind 2019 een derde van alle 186 pensioenfondsen een premie-

overeenkomst uit. Ongeveer twee derde van de pensioenfondsen voert dus geen premieovereenkomsten uit. Zie figuur 7b.

Aantal pensioenfondsen (premieovereenkomsten)

Figuur 7b: De verdeling van pensioenfondsen die premieovereenkomsten in de portefeuille hebben en actief aanbieden.

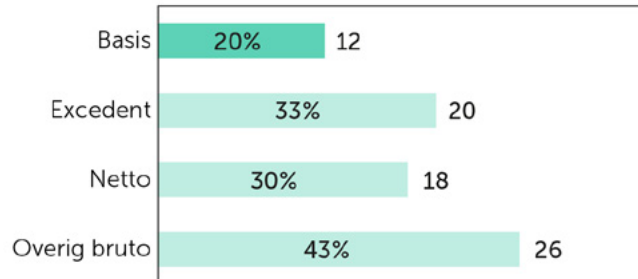
¹ Onder 'uitvoeren' verstaat de AFM dat de pensioenaanbieder een type overeenkomst in de portefeuille heeft, ongeacht of deze (nog) actief wordt aangeboden.

Van de zestig pensioenfondsen die premieovereenkomsten uitvoeren, doet de meerderheid dit als excedent-, netto- en/

of overige brutoregeling.² Voor slechts twaalf pensioenfondsen is de premieovereenkomst (ook) de basisregeling. Zie figuur 7c.

Aantal pensioenfondsen (type premieovereenkomsten)

Figuur 7c: Per type regeling het aantal pensioenfondsen met een premieovereenkomst (totaal zestig) dat het type regeling uitvoert. Let op: één pensioenfonds kan verschillende typen regelingen uitvoeren, waardoor het totaal niet opteilt tot zestig).

² Onder een basisregeling wordt in deze rapportage verstaan de premieovereenkomst waarin alle deelnemers pensioen opbouwen over hun grondslag (al dan niet gemaximeerd), zoals bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet. Onder een excedentregeling wordt in deze rapportage verstaan de premieovereenkomst waarin deelnemers een excedentpensioen opbouwen, bovenop een basisregeling. Bijvoorbeeld het pensioen boven een bepaald brutosalairis. Een nettoregeling is de premieovereenkomst in de vorm van een nettopensioen, zoals bedoeld in de zin van artikel 1 Pensioenwet. Onder een 'overig bruto' worden alle regelingen verstaan die niet vallen onder basis-, excedent-, of nettoregeling.

03

Uitkeringsfase

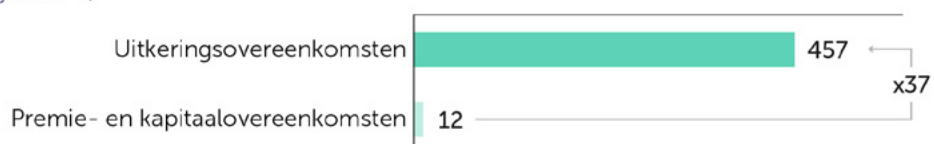

8. De totale waarde van pensioenuitkeringen uit uitkeringsovereenkomsten is 37 keer groter dan pensioenuitkeringen uit premieovereenkomsten

De totale waarde van lopende ouderdomspensioenen die voortvloeien uit een uitkeringsovereenkomst is € 457 miljard, zie figuur 8a. Hiervan zit € 400 miljard bij pensioenfondsen en € 57 miljard bij verzekeraars.

De totale waarde van lopende ouderdomspensioenen uit premieovereenkomsten is € 12 miljard. Een klein gedeelte hiervan bestaat uit variabele uitkeringen (€ 518 miljoen); het overgrote deel is de waarde die hoort bij vaste uitkeringen. Ruim 95% van de waarde van vastgestelde (hierna: vaste) en variabele uitkeringen is ondergebracht bij verzekeraars.

Waarde (in miljarden €)

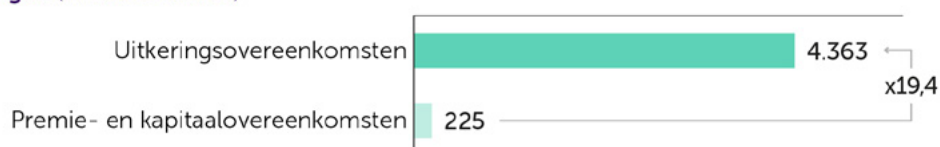

Figuur 8a: Verdeling van de waarde van de uitkeringen (ouderdomspensioen), naar type overeenkomst.

In totaal zijn er, zoals uit figuur 8b volgt, bijna 4,4 miljoen lopende uitkeringen uit een uitkeringsovereenkomst. Hiervan wordt ruim

60% uitgekeerd door pensioenfondsen en de rest door verzekeraars.

Aantal uitkeringen (in duizendtallen)

Figuur 8b: Verdeling van de aantallen pensioengerechtigden (ouderdomspensioen), naar type overeenkomst.

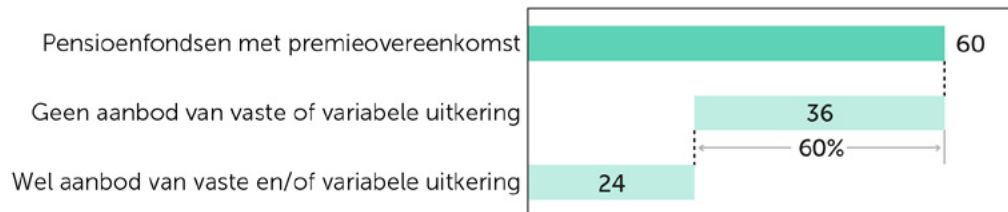
Er zijn in totaal 225 duizend lopende pensioenuitkeringen die voortkomen uit een premieovereenkomst. Ongeveer 70%

van alle lopende uitkeringen uit een premieovereenkomst wordt uitgekeerd door verzekeraars.

9. Van de zestig pensioenfondsen die premieovereenkomsten uitvoeren, biedt meer dan de helft hiervoor geen pensioenuitkering aan

Aantal pensioenfondsen

Figuur 9: Aantal pensioenfondsen met een premieovereenkomst dat wel of geen vaste of variabele uitkering aanbiedt.

In totaal voeren zestig pensioenfondsen premieovereenkomsten in de opbouwfase uit, waarvan 51 pensioenfondsen deze nog actief aanbieden. Er zijn 24 pensioenfondsen die een (vast en/ of variabele) uitkering aanbieden. Deelnemers bij de pensioenfondsen die geen uitkering aan bieden, of niet beide varianten van de uitkering, hebben een (beperkt) shoprecht. Dit betekent dat zij de uitkering te zijner tijd bij een verzekeraars of PPI moeten aanschaffen. Informatie over het shoprecht moet tijdig aan de deelnemer worden verstrekt, opdat hij de mogelijkheid heeft verschillende offertes op te vragen en deze te vergelijken.

Er zijn 18 verzekeraars en PPI's die premieovereenkomsten in portefeuille hebben (opbouwfase). Hiervan zijn er negen verzekeraars en PPI's die een vaste of variabele uitkering aanbieden. Een PPI mag enkel variabele uitkeringen aanbieden.

10. Eind 2019 is ruim € 1,5 miljard aan pensioenwaarde nog niet door pensioengerechtigden opgeëist

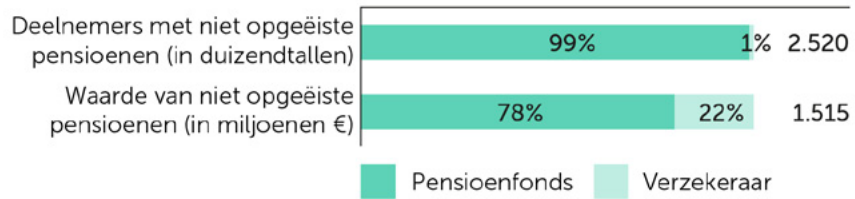
Ongeveer 2,5 miljoen deelnemers met een uitkeringsovereenkomst die de pensioendatum hebben bereikt, hebben hun pensioen eind 2019 (nog) niet opgeëist; het gaat om een totale waarde van de pensioenen van € 1,5 miljard.¹

Meer dan 99% van de deelnemers die hun pensioen niet hebben opgeëist zitten bij pensioenfondsen. Zie figuur 10a. De AFM heeft geen onderzoek gedaan naar de redenen hiervoor; het is mogelijk dat de pensioenaanbieder de deelnemer niet heeft kunnen bereiken omdat zij bijvoorbeeld in het buitenland wonen. Maar het is ook mogelijk dat een deelnemer (bewust) zijn pensioen niet heeft opgeëist, bijvoorbeeld omdat dit fiscaal nadelig kan uitpakken.

¹ Deelnemers die het afgelopen jaar met pensioen zijn gegaan heeft de AFM niet meegenomen bij dit onderdeel, omdat de kans groter is dat deze deelnemers alsnog hun pensioen opeisen.

Uitkeringsovereenkomsten: niet-opgeëiste pensioenen

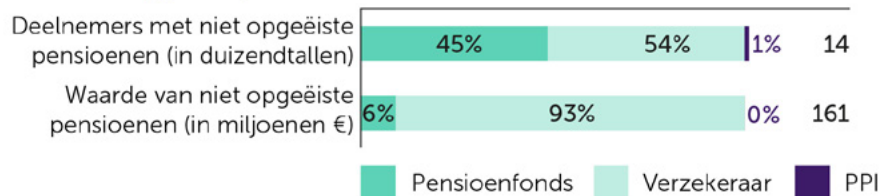

Figuur 10a: Verdeling van deelnemers en waarde van nog niet-opgeëiste pensioenen naar type pensioenaanbieder (uitkeringsovereenkomsten), uitgedrukt in een percentage en een absoluut getal.

Bij premieovereenkomsten gaat het om veel minder deelnemers en niet opgeëiste pensioenen dan bij uitkeringsovereenkomsten. Er zijn slechts veertienduizend deelnemers (premieovereenkomst) die hun pensioen niet

hebben opgeëist, met een totale waarde van € 161 miljoen. Nagenoeg alle waarde van niet opgeëiste pensioenen bij premieovereenkomsten ligt bij verzekeraars. Zie figuur 10b.

Premieovereenkomsten: niet-opgeëiste pensioenen

Figuur 10b: Verdeling van deelnemers en waarde van niet-opgeëiste pensioenen naar type pensioenaanbieder (premieovereenkomsten), uitgedrukt in een percentage en een absoluut getal.

In bovenstaande figuren zijn alle niet-opgeëiste pensioenen en deelnemers tot eind 2019 meegenomen. Het is echter niet ondenkbaar dat deelnemers die in kalenderjaar 2019 de pensioendatum hebben bereikt hun pensioen alsnog opeisen. De waarde van de niet opgeëiste pensioenen van deelnemers die in 2019 het kalenderjaar hebben bereikt is € 840 miljoen. Het gaat om slechts 66 duizend deelnemers. Dit betekent dat eind 2019 ongeveer € 660 miljoen aan pensioen 'op de plank' ligt bij pensioenaanbieders van ongeveer 2,5 miljoen deelnemers die de pensioendatum hebben bereikt vóór 1 januari 2019. De gemiddelde waarde van deze niet opgeëiste pensioenen is dus relatief laag.

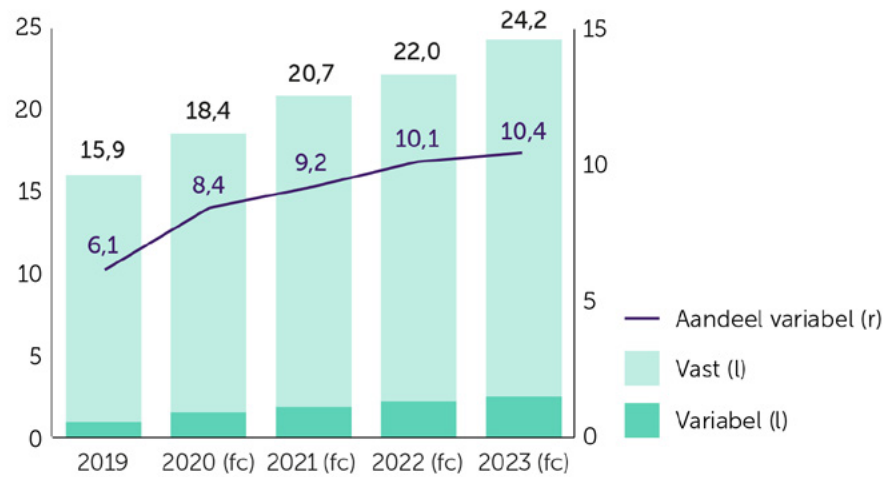
11. In 2019 hebben zestien duizend deelnemers met een premieovereenkomst op pensioendatum moeten kiezen tussen een vaste of variabele uitkering

Deelnemers die een pensioen opbouwen via een premieovereenkomst moeten op pensioendatum kiezen voor een vaste of variabele uitkering. De pensioenaanbieders die variabele uitkeringen aanbieden verwachten (bijna) allemaal dat deelnemers met een premieovereenkomst de komende jaren op pensioendatum vaker kiezen voor een variabele uitkering, zo blijkt uit de rapportage. In 2019 koos 6% voor een variabele uitkering en 94% voor een vaste uitkering. In 2023 is de verwachting van pensioenaanbieders dat ongeveer 10% van de deelnemers zal kiezen voor een variabele uitkering.

Aantal nieuwe uitkeringen (in duizendtallen)

Aandeel variabele uitkeringen (%)

Figuur 11: De verwachtingen (forecast, fc) van de pensioenaanbieders over de jaarlijkse toename van het aantal nieuwe vaste en variabele uitkeringen. Enkel de pensioenaanbieders die een uitkering aanbieden hebben verwachtingen gerapporteerd.

In de komende jaren bereiken steeds meer deelnemers met premieovereenkomsten de pensioengerechtigde leeftijd; van zestien duizend mensen in 2019 naar 24 duizend mensen in 2023 (bij pensioenfondsen,

verzekeraars en PPI's gezamenlijk). De (verwachte) gemiddelde waarde van deze pensioenen is gedurende de periode 2020-2023 rond de € 80.000.

04

Kenmerken van de regeling

12. Driekwart van alle actieve deelnemers met een uitkeringsovereenkomst bouwt in 2019 pensioen op via een middelloonregeling

De AFM onderscheidt drie typen uitkeringsovereenkomsten: eindloon, middelloon en collective defined contribution (CDC). In kalenderjaar 2019 is het minst voorkomende type de eindloonregeling. Bij een eindloonregeling hangt het pensioen af van het aantal dienstjaren en het laatst verdiende pensioengevende inkomen. In 2019 waren er ruim achtduizend actieve deelnemers die nog via een eindloonregeling pensioen opbouwen. De waarde van deze pensioenen is circa € 1,7 miljard. Eindloonregelingen worden uitgevoerd door twaalf pensioenfondsen en vier verzekeraars. Het gemiddelde opgebouwde pensioenvermogen van de actieve deelnemers met een eindloonregeling is met een bedrag van ruim € 200 duizend relatief groot (middelloon € 124 duizend en CDC € 105 duizend). Meer dan de helft van deze deelnemers bouwt het pensioen op bij een verzekeraar, en circa 40% bij een ondernemingspensioenfonds.

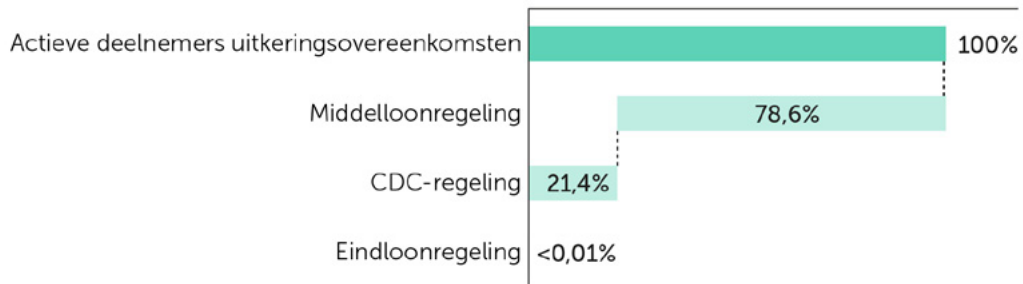
Het overgrote deel van de deelnemers die in 2019 actief pensioen opbouwen via een uitkeringsovereenkomst, doet dat via een middelloonregeling. Bij een middelloonregeling hangt de hoogte van het opgebouwde

pensioen af van het aantal dienstjaren en de hoogte van het gemiddelde inkomen. Het gaat om 4,4 miljoen actieve deelnemers, oftewel ruim driekwart van alle actieve deelnemers met een uitkeringsovereenkomst. De waarde van deze pensioenen is circa € 543 miljard, en is daarmee 80% van de totale waarde van de pensioenen die actieve deelnemers opbouwen via uitkeringsovereenkomsten. Middelloonregelingen worden uitgevoerd door 115 pensioenfondsen en 7 verzekeraars.

In 2019 bouwen 1,2 miljoen actieve deelnemers pensioen op via een CDC-regeling. Bij dit type uitkeringsovereenkomst is de hoogte van het opgebouwde pensioen net als bij een middelloonregeling in beginsel afhankelijk van het aantal dienstjaren en de hoogte van het gemiddelde inkomen. De hoogte van het op te bouwen pensioen staat echter niet vast, omdat de premie (de contributie) voor meerdere jaren vast staat. Vervolgens wordt jaarlijks beoordeeld of het beoogde pensioen daadwerkelijk kan worden opgebouwd. Is dat niet het geval, dan vindt in dat jaar een lagere pensioenopbouw plaats. Over kalenderjaar 2019 hebben 14 pensioenfondsen gerapporteerd dat voor 23 duizend deelnemers sprake was van een verlaagde opbouw. De waarde van deze pensioenen is circa € 124 miljard. CDC-regelingen worden uitgevoerd door 55 pensioenfondsen en twee verzekeraars.

Uitkeringsovereenkomsten: aandeel actieve deelnemers

Figuur 12: Het aandeel actieve deelnemers met een middelloonregeling, CDC-regeling of eindloonregeling afgezet tegen het totaal aantal actieve deelnemers met een uitkeringsovereenkomst.

Figuur 12 laat zien dat het overgrote deel van alle actieve deelnemers met een uitkeringsovereenkomsten opbouwt in een middelloonregeling; de overige deelnemers bouwen op via een CDC-regeling. Een uiterst kleine groep bouwt nog pensioen op via een eindloonregeling (minder dan 0,01%).

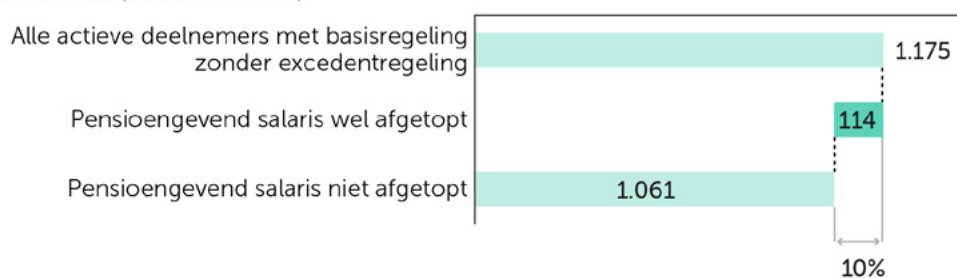
13. Eén op de tien actieve deelnemers, met enkel een premieovereenkomst als basisregeling, heeft een afgetopt salaris

Sinds 1 januari 2015 is de fiscaal gefaciliteerde opbouw van pensioen gemaximeerd. In 2019 was het pensioengevend salaris wettelijk gemaximeerd op € 107.593. Een

pensioengevend salaris kan binnen een pensioenregeling echter ook op een lager niveau zijn afgetopt dan dit wettelijke maximum. Een dergelijke aftopping is nadelig voor de pensioenopbouw van deelnemers (voor zover het salaris uitkomt boven de aftopgrens), tenzij een deelnemer naast een zogenaamde basisregeling ook een excedentregeling heeft die ervoor zorgt dat pensioenopbouw plaatsvindt boven het niveau van het afgetopte salaris.

Uit de rapportage blijkt dat circa 10% van de actieve deelnemers in premieovereenkomsten (114 duizend deelnemers) een afgetopt salaris in de basisregeling heeft, en geen excedentregeling heeft bij dezelfde pensioenaanbieder. Zie figuur 13a.

Aantal deelnemers (in duizendtallen)

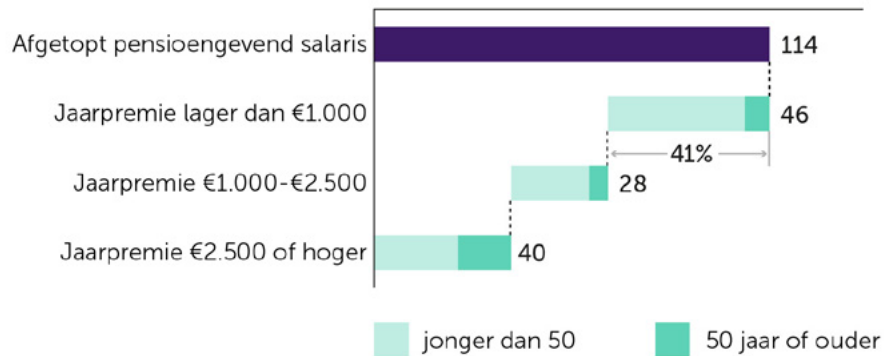
Figuur 13a: Aantal actieve deelnemers met premieovereenkomst die wel een basisregeling hebben, maar geen excedentregeling, en waarvoor het pensioengevend salaris wel of niet is afgetopt.

Van de groep van 114 duizend actieve deelnemers met een afgetopt salaris heeft 41% een jaarpremie lager dan € 1.000 en bijna 25%

een jaarpremie tussen € 1.000-2.500 (zie figuur 13b).

Aantal deelnemers (in duizendtallen)

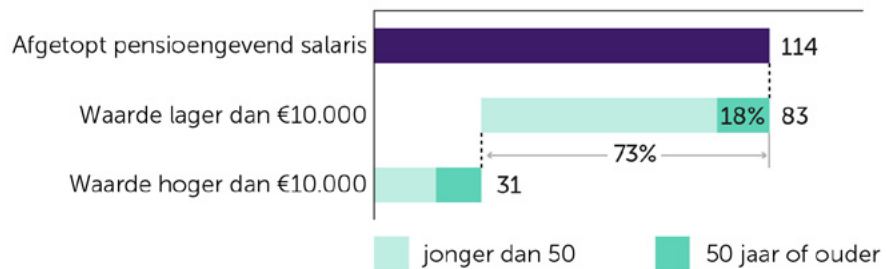

Figuur 13b: Verdeling deelnemers met een afgetopt salaris naar jaarpremie en naar leeftijd.

Deze groep deelnemers met lage jaarpremies heeft (logischerwijs) ook een laag opgebouwd pensioenvermogen. Voor deze groep geldt dat 73% een opgebouwd pensioenvermogen heeft dat kleiner is dan € 10.000. Hiervan heeft 18% een leeftijd van 50 jaar of ouder (zie figuur 13c).

De AFM heeft de waarde van € 10.000 arbitrair gekozen. Een waarde van € 10.000 ligt onder de afkoopgrens. Deelnemers die op de pensioendatum een bedrag lager dan de afkoopwaarde hebben opgebouwd, worden naar verwachting afgekocht en kunnen dus geen pensioenuitkering aankopen.

Aantal deelnemers (in duizendtallen)

Figuur 13c: Verdeling deelnemers met een afgetopt salaris naar opgebouwde waarde en naar leeftijd.

Voor de groep deelnemers waarvan het pensioengevend salaris niet is afgetopt ligt het percentage met een opgebouwd pensioenvermogen van minder dan € 10.000 lager, namelijk 60%. Voor zowel de deelnemers met een afgetopt salaris als een niet-afgetopt salaris geldt dat ongeveer 5% een opgebouwde waarde heeft van € 75 duizend of hoger.

aanmelden. Heeft de deelnemer zijn partner niet aangemeld, dan kan het zijn dat er geen recht is op partnerpensioen wanneer de deelnemer overlijdt. De 'tegenhanger' hiervan is het onbepaalde partnerpensioen, waarbij pas na het overlijden van een deelnemer wordt beoordeeld of de partner in aanmerking komt voor een partnerpensioen.

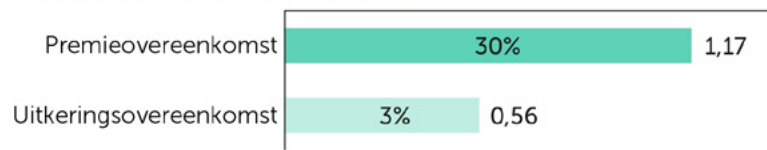
14. Minder dan 10% van alle deelnemers heeft een bepaald partnerpensioen

Bij een bepaald partnerpensioen moet de partner op het moment van overlijden van de deelnemer bij de pensioenaanbieder bekend zijn voor het toekennen van het partnerpensioen. De deelnemer moet tijdens zijn dienstverband in beginsel zelf de partner

Uit de rapportage blijkt dat 1,7 miljoen deelnemers een bepaald partnerpensioen hebben. Bij premieovereenkomsten komt het bepaald partnerpensioen in verhouding vaker voor dan bij uitkeringsovereenkomsten, namelijk zo'n 30% van alle deelnemers tegenover 3%. Zie figuur 14a.

Aantal deelnemers met bepaald partnerpensioen (in miljoenen)

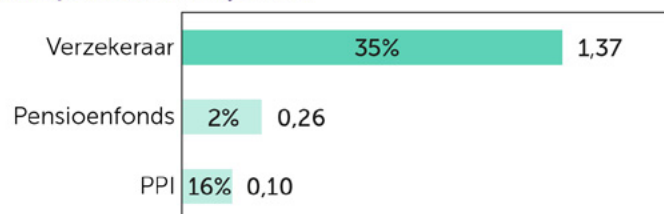

Figuur 14a: Aantal actieve en gewezen deelnemers met bepaald partnerpensioen, naar type overeenkomst en het percentage deelnemers met een bepaald partnerpensioen afgezet tegen het totaal aantal deelnemers met dat type pensioenovereenkomst.

Verzekeraars hanteren voor 35% van de deelnemers een bepaald partnerpensioen. Dit is vaker dan pensioenfondsen die een bepaald partnerpensioen slechts voor 2% van

de deelnemers hanteren. PPI's hanteren een bepaald partnerpensioen voor 16% van de deelnemers waarvoor zij het pensioen uitvoeren. Zie figuur 14b.

Aantal deelnemers met bepaald partnerpensioen (in miljoenen)

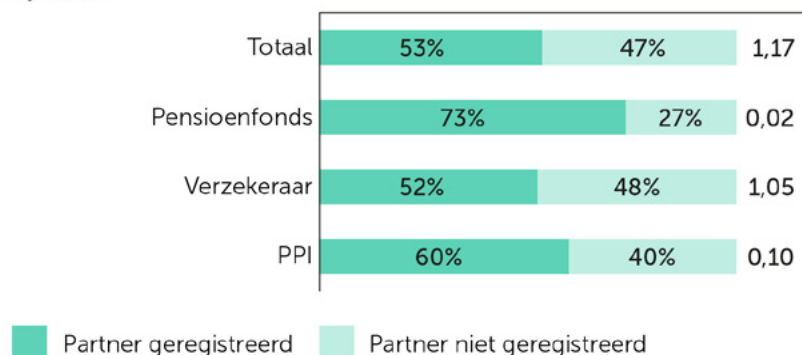

Figuur 14b: Het aantal actieve en gewezen deelnemers met een bepaald partnerpensioen, verdeeld naar type pensioenaanbieder en het percentage deelnemers met een bepaald partnerpensioen afgezet tegen het totaal aantal deelnemers bij een pensioenaanbieder. Figuur 14b ziet op deelnemers met een premieovereenkomst en op deelnemers met een uitkeringsovereenkomst gezamenlijk.

Voor 53% van de deelnemers met een premieovereenkomst waarbij sprake is van een bepaald partnerpensioen geldt dat er een partner is geregistreerd bij de pensioenaanbieder. Opvallend is dat deelnemers met een bepaald

partnerpensioen bij pensioenfondsen naar verhouding vaker een partner hebben geregistreerd dan deelnemers bij een verzekeraar of een PPI. Zie figuur 14c.

Aantal deelnemers (in miljoenen)

Figuur 14c: Aantal deelnemers met een premieovereenkomst en bepaald partnerpensioen en het percentage deelnemers dat wel of geen partner heeft geregistreerd, verdeeld naar type pensioenaanbieder. Deelnemers met een uitkeringsovereenkomst zijn niet meegenomen.

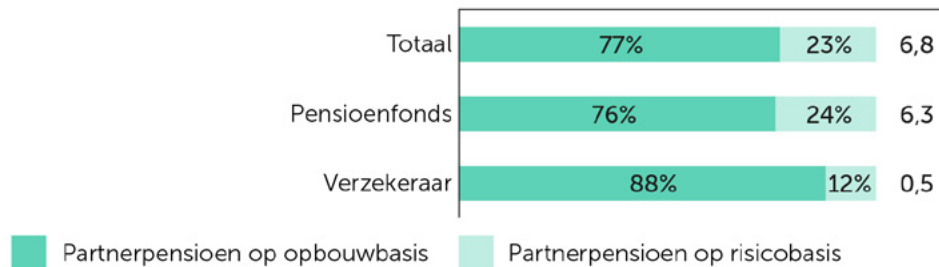
15. Van alle deelnemers met een partnerpensioen, die opbouwen via een uitkeringsovereenkomst, heeft een kwart een partnerpensioen op risicobasis

Een partnerpensioen op opbouwbasis is voor een deelnemer bij uitdiensttreding gunstiger dan een partnerpensioen op risicobasis. Bij een partnerpensioen op opbouwbasis wordt namelijk na het overlijden van een deelnemer, die al eerder uitdienst is getreden, wel een partnerpensioenuitkering uitgekeerd. Een partnerpensioen op risicobasis vervalt op het

moment dat een deelnemer uitdienst treedt bij zijn werkgever. Wanneer een deelnemer na uitdiensttreding komt te overlijden ontvangt diens partner in beginsel dus geen pensioenuitkering.

Van alle deelnemers met een uitkeringsovereenkomst bij pensioenfondsen geldt dat 76% een partnerpensioen op opbouwbasis kent en 24% op risicobasis. Bij verzekeraars heeft naar verhouding een kleiner gedeelte van de deelnemers met een uitkeringsovereenkomst een partnerpensioen op risicobasis, namelijk 12%. Zie figuur 15.

Aantal deelnemers met uitkeringsovereenkomst (in miljoenen)

Figuur 15: Aantal deelnemers (met een uitkeringsovereenkomst) die een partnerpensioen hebben, naar type pensioenaanbieder, naar type partnerpensioen.

16. Bij een kwart van de actieve deelnemers met uitsluitend een basisregeling (premieovereenkomst) neemt de jaarlijkse premie niet toe naarmate de deelnemer ouder wordt

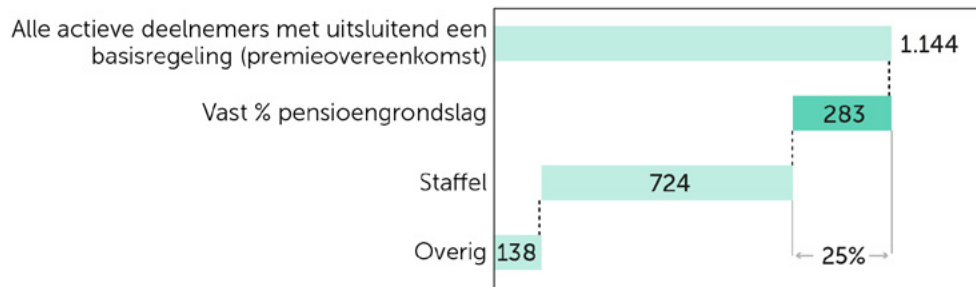
Bij premieovereenkomsten wordt de maximale pensioenpremie bepaald door premiestaffels

die de Belastingdienst publiceert. Bij premiestaffels stijgt de beschikbare premie mee met de leeftijd van de deelnemer. Met deze premiestaffels wordt met een aantal aannames beoogd dat met de premieovereenkomst een middellooppensioen wordt bereikt. Naarmate de deelnemer ouder wordt, neemt de ingelegde premie per jaar toe.¹

¹ Met pensioengrondslag 'overig', zoals opgenomen in figuur 16a, bedoelt de AFM het volgende: onder overig verstaat de AFM dat een deelnemer niet een vast percentage van de pensioengrondslag of staffel heeft. De deelnemer bouwt bijvoorbeeld op via een vast bedrag of een percentage van het pensioengevend inkomen. Ook combinaties vallen hieronder; dus de situatie dat deelnemers zowel een vast percentage als een staffel hebben, omdat zij meerdere regelingen bij dezelfde pensioenaanbieder hebben.

Aantal deelnemers (in duizendtallen)

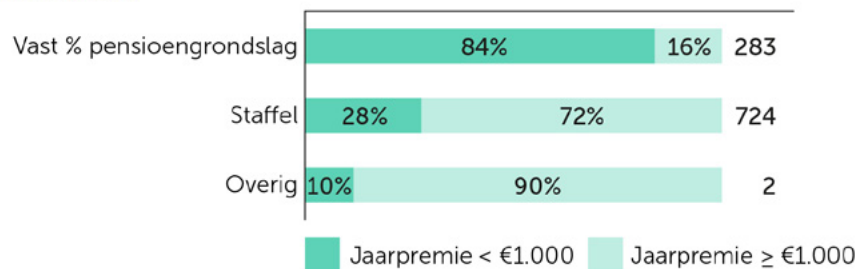

Figuur 16a: Het aantal actieve deelnemers met uitsluitend een basisregeling (premieovereenkomst) uitgesplitst naar de basis voor de beschikbare premie (vast percentage van de pensioengrondslag, staffel of overig).

Voor een kwart van de actieve deelnemers met uitsluitend een basisregeling (premieovereenkomst), geldt dat de jaarlijkse premie een vast percentage van de pensioengrondslag is, zie figuur 16a.² Voor deze deelnemers stijgt de premie dus niet mee met de leeftijd. Er is sprake van een zogenaamde 'degressieve' pensioenopbouw. Een dergelijke regeling leidt tot een lagere jaarlijkse premie. Naarmate

deelnemers ouder worden, wordt dit steeds nadeliger, omdat voor hen een steeds kleiner deel van de fiscale ruimte benut wordt. Dit kan leiden tot een lager dan verwachte pensioenopbouw. Voor 84% van deze groep is de jaarlijkse beschikbare premie lager dan € 1.000. Voor deelnemers die opbouwen via een premiestaffel heeft 'slechts' 28% een jaarpremie van lager dan € 1.000, zie figuur 16b.

Aantal deelnemers (in duizendtallen)

Figuur 16b: Basis voor de beschikbare premie van actieve deelnemers met een premieovereenkomst, die uitsluitend een basisregeling hebben, verdeeld naar hoogte van de jaarpremie.

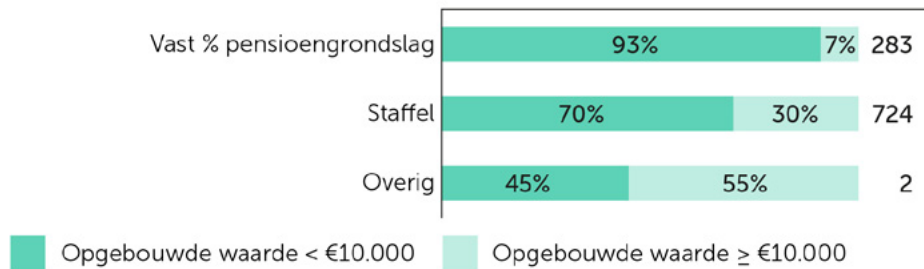
Een toezegging als vast percentage van de pensioengrondslag is ten opzichte van het volgen van een premiestaffel dus nadelig voor de pensioenopbouw van deelnemers. Van de actieve deelnemers met een vast percentage van de pensioengrondslag, die

enkel een basisregeling hebben, heeft 93% een opgebouwde waarde van minder dan € 10.000. Voor deelnemers die opbouwen via een premiestaffel heeft 70% een opgebouwde waarde van minder dan € 10.000, zie figuur 16c.

² Bij een beschikbare premieregeling mag de premie voor alle werknemers worden uitgedrukt in een vast percentage van de pensioengrondslag. Hierbij mogen partijen voor de beoordeling van het vaste bedrag of het vaste percentage uitgaan van de premie voor de leeftijdsklasse 20- tot en met 24-jarigen. Als de jongste werknemer 25 jaar of ouder is, is de premie ten hoogste gelijk aan de premie voor de leeftijdsklasse waartoe de jongste werknemer behoort.

Aantal deelnemers (in duizendtallen)

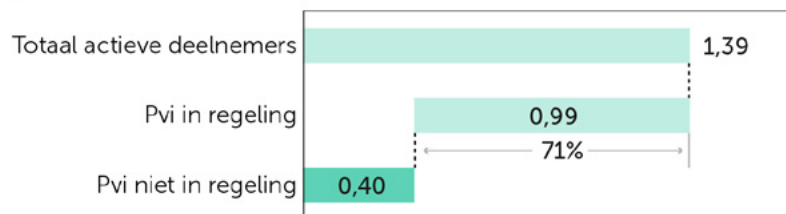
Figuur 16c: Basis voor de beschikbare premie van actieve deelnemers met een premieovereenkomst, die uitsluitend een basisregeling hebben, verdeeld naar opgebouwde waarde.

17. Voor zeven op de tien actieve deelnemers met een premieovereenkomst wordt de pensioenopbouw voortgezet bij arbeidsongeschiktheid

Of de pensioenopbouw van een deelnemer na arbeidsongeschiktheid wordt voortgezet hangt af van de pensioenregeling. Voortzetting

wordt over het algemeen 'premiervrijstelling bij arbeidsongeschiktheid' (pvi) genoemd. Ongeveer 70% van alle actieve deelnemers met een premieovereenkomst is hiervoor gedekt. Dat wil zeggen, het is opgenomen in de pensioenregeling. Zie figuur 17. Voor 30% van de actieve deelnemers geldt dus dat zij in het geval zij arbeidsongeschikt raken, geen pensioen meer opbouwen.

Aantal deelnemers (in miljoenen)

Figuur 17: Aandeel actieve deelnemers met een premieovereenkomst met premievrijstelling (pvi) in de regeling.

Het percentage deelnemers dat daadwerkelijk arbeidsongeschikt is, en waarvan de pensioenopbouw wordt voortgezet, is minder dan 2% van alle actieve deelnemers.

jaarpremie ook bij arbeidsongeschiktheid mee met de leeftijd van de deelnemer. Dit is beter voor de pensioenopbouw van de deelnemer dan een niet-staffelvolgende premievrijstelling.

18. Een kwart van alle actieve deelnemers in premieovereenkomsten met een premiestaffel bouwt bij arbeidsongeschiktheid beperkt pensioen op

Voor deelnemers met een premiestaffel geldt dat de beschikbare jaarpremie meestijgt met de leeftijd. Of de pensioenopbouw van deze deelnemers adequaat wordt voortgezet is afhankelijk van het soort premievrijstelling dat in werking treedt op het moment van arbeidsongeschiktheid. Er zijn twee soorten premievrijstelling: staffelvolgende en niet-staffelvolgende premievrijstelling. Wanneer sprake is van een staffelvolgende premievrijstelling, dan stijgt de beschikbare

Als er sprake is van een niet-staffelvolgende premievrijstelling, dan stijgt de beschikbare jaarpremie na arbeidsongeschiktheid niet mee met de leeftijd. Het beschikbare premiepercentage op de leeftijd waarop de deelnemers arbeidsongeschikt wordt, bepaalt de toekomstige pensioenopbouw.

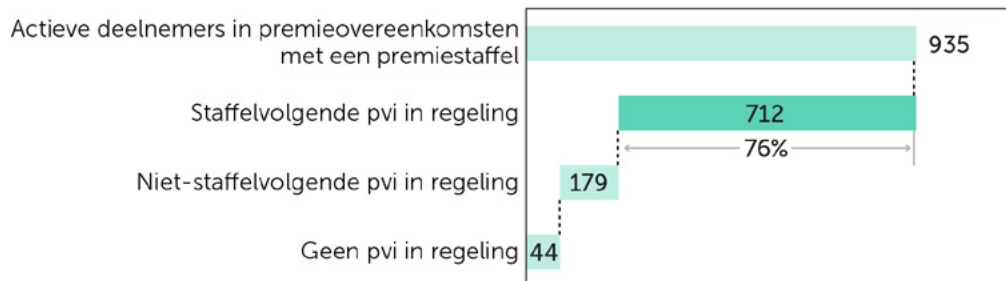
Een staffelvolgende premievrijstelling geeft een deelnemer bij arbeidsongeschiktheid dus een hoger pensioen dan een niet-staffelvolgende premievrijstelling. Van alle actieve deelnemers met een premiestaffel heeft 76% een staffelvolgende premievrijstelling. Dit betekent dat 24% van de actieve deelnemers met een premiestaffel geen staffelvolgende premievrijstelling heeft. Van hen heeft 19%

een niet-staffelvolgende premievrijstelling; op het moment dat zij arbeidsongeschikt raken stijgt de premie dus niet mee met hun leeftijd. Voor minder dan 5% van de actieve deelnemers met een premiestaffel geldt dat

dat zij geen premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid in de regeling hebben, zie figuur 18. Na arbeidsongeschiktheid eindigt hun pensioenopbouw.

Aantal deelnemers (in duizendtallen)

Figuur 18: Het aantal actieve deelnemers (met een premiestaffel), uitgesplitst naar de soort premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (pvi) in de regeling.

19. Er zijn grote verschillen tussen de pensioenaanbieders ten aanzien van de inrichting van het beleggingsprofiel

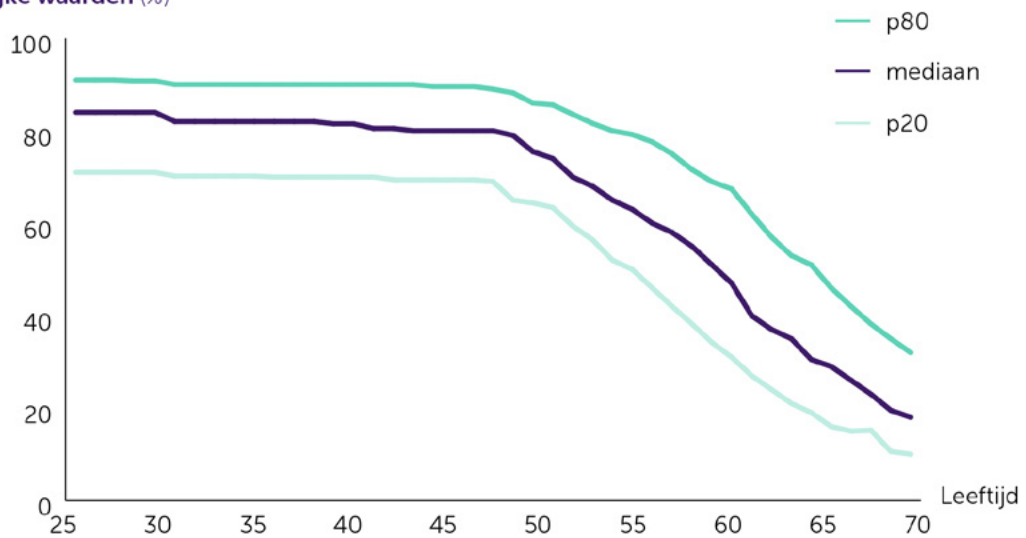
Binnen premieovereenkomsten wordt het pensioen veelal opgebouwd door te beleggen volgens het lifecyclesysteem. Hierbij worden de beleggingen afgestemd op de resterende looptijd tot de pensioendatum van de deelnemer. Hoe langer de resterende looptijd is, hoe groter het deel dat wordt belegd in zakelijke waarden (zoals aandelen) en hoe kleiner het deel dat wordt belegd in vastrentende waarden (zoals obligaties). Naarmate deelnemers ouder worden en de resterende looptijd korter wordt, verschuift de verhouding steeds meer naar vastrentende waarden.

Op basis van de rapportage van alle pensioenaanbieders die premieovereenkomsten uitvoeren, blijkt dat het mediane percentage zakelijke waarden afneemt van 84% op leeftijd 25 jaar naar 18% op leeftijd 67 jaar.³ Voor 60% van de pensioenaanbieders geldt dat zij tussen het 20% percentiel en het 80% percentiel vallen, zie figuur 19a. De verschillen tussen pensioenaanbieders kunnen groot zijn. Op bijvoorbeeld 55-jarige leeftijd hanteert 20% van de pensioenaanbieders een percentage zakelijke waarden groter dan 75%, terwijl een andere 20% van de pensioenaanbieders een percentage zakelijk waarden hanteert lager dan 42%. Ook bij overige leeftijden is de bandbreedte ruim. Dit betekent dat het beleggingsrisico waar een deelnemer aan staat blootgesteld sterk afhankelijk is van de aanbieder waar zijn pensioen is ondergebracht.

³ Pensioenaanbieders is verzocht om het default beleggingsprofiel te rapporteren voor de premieovereenkomst met de grootste omvang die actief wordt aangeboden. En in het geval geen sprake meer is van actief aanbod, te rapporteren op basis van de premieovereenkomst met de meeste (gewezen) deelnemers.

Zakelijke waarden (%)

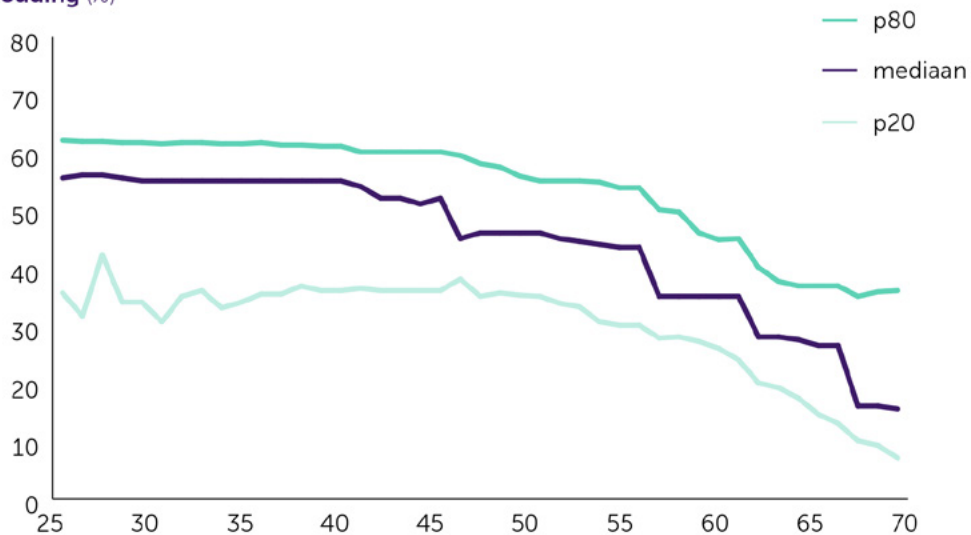

Figuur 19a: Het percentage zakelijke waarden binnen premieovereenkomsten naar leeftijd.

Naast het beleggingsprofiel hebben de pensioenaanbieders ook de risicohouding gerapporteerd aan de AFM. De risicohouding is gedefinieerd als de maximaal aanvaardbare afwijking van de pensioenuitkering in een pessimistisch scenario ten opzichte van de pensioenuitkering in een verwacht scenario op

pensioendatum. Op basis van de rapportage blijkt dat de risicohouding een vergelijkbaar verloop heeft als het aandeel zakelijke waarden, zij het dat het verloop minder vloeiend oogt. De oorzaak is dat voor bepaalde leeftijdscohorten vaak dezelfde risicohouding is gerapporteerd.⁴ Zie figuur 19b.

Risicohouding (%)

Figuur 19b: De risicohouding binnen premieovereenkomsten naar leeftijd.

⁴ Ook hier geldt dat 60% van de pensioenaanbieders binnen een bandbreedte van 20 procentpunt valt (= verschil tussen 20e en 80e percentiel).

05

Keuzes tijdens de opbouwfase (premieovereenkomsten)

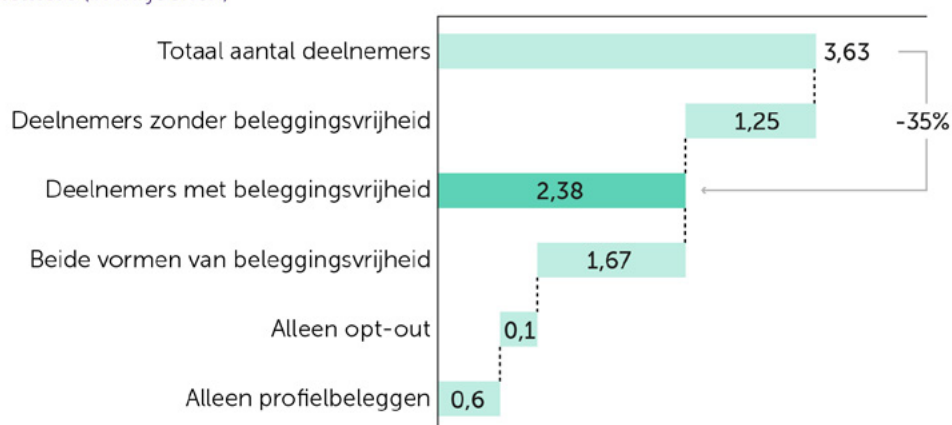

20. Ruim drie op de vijf deelnemers in een premieovereenkomst heeft beleggingsvrijheid

Onder beleggingsvrijheid verstaat de AFM dat de deelnemer de mogelijkheid heeft om te kiezen tussen één of meer door de pensioenaanbieder gedefinieerde beleggingsverhoudingen

(profielbeleggen), in bijvoorbeeld de vorm van lifecycles, of om zelf de beleggingen te kiezen (opt-outbeleggen). In het geval een deelnemer kiest voor opt-outbeleggen, belegt hij niet volgens een lifecycle (en daarmee beleggingsprofiel) van de pensioenaanbieder, maar draagt hij zelf de verantwoordelijkheid voor de gekozen beleggingen.

Aantal deelnemers (in miljoenen)

Figuur 20: Het aantal deelnemers in premieovereenkomsten met en zonder beleggingsvrijheid. Deelnemers die een premieovereenkomst zonder beleggingsvrijheid hebben (ruim tweehonderdduizend) zijn niet meegenomen in bovenstaande figuur.

Er zijn 1,67 miljoen deelnemers bij 41 pensioen-aanbieders die gebruik kunnen maken van beide vormen van beleggingsvrijheid, zie figuur 20. Ongeveer honderdduizend deelnemers kunnen enkel gebruik maken van opt-outbeleggen (en niet van profielbeleggen) en ruim zeshonderdduizend deelnemers kunnen uitsluitend gebruik maken van profielbeleggen.

De meeste deelnemers met een premieregeling bij pensioenfondsen (82%) kunnen geen gebruik maken van beleggingsvrijheid, terwijl de meeste deelnemers bij verzekeraars en PPI's wél gebruik kunnen maken van één of beide varianten van beleggingsvrijheid (85% resp. 94%). Dat relatief weinig deelnemers bij pensioenfondsen gebruik kunnen van beleggingsvrijheid komt doordat enkele fondsen met veel deelnemers dit niet aanbieden. Van de 41 aanbieders die deelnemers de mogelijkheid geven tot opt-outbeleggen betreft dit 27 pensioenfondsen, acht verzekeraars, zes PPI's.

Pensioenopbouw in een premieovereenkomst gaat niet altijd op beleggingsbasis. Een beperkt aantal pensioenaanbieders voert ook premieovereenkomsten uit op spaarbasis. Deelnemers in dergelijke regelingen hebben dus ook geen beleggingsvrijheid. Bij verzekeraars hebben afgelopen jaar ruim tweehonderdduizend deelnemers pensioen gespaard.

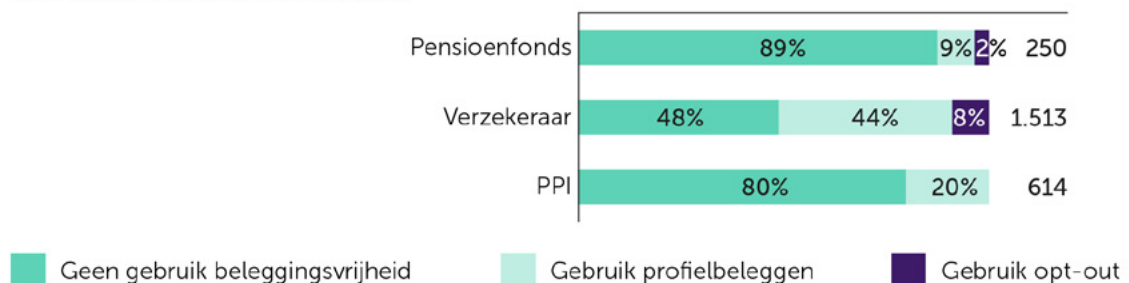
21. De meeste deelnemers die beleggingsvrijheid hebben, maken hier geen gebruik van

Er zijn ruim 3,2 miljoen deelnemers die beleggen volgens het defaultbeleggingsprofiel, ofwel omdat ze daar bewust een keuze voor hebben gemaakt (bijna vijfhonderdduizend deelnemers), ofwel omdat ze geen gebruik kunnen maken of hebben gemaakt van de mogelijkheid tot profielbeleggen. Opvallend is dat van alle deelnemers die kunnen kiezen hoe hun pensioen wordt opgebouwd voor de meeste deelnemers geen risicoprofiel (in de zin van artikel 52 Pw) blijkt te zijn vastgesteld. De AFM gaat ervan uit dat dit betekent dat deze deelnemers geen gebruik maken van beleggingsvrijheid en dus beleggen in de defaultlifecycle.

Figuur 21 laat per type pensioenaanbieder zien in welke mate deelnemers gebruik maken van beleggingsvrijheid. Voor alle pensioenaanbieders geldt dat de meeste deelnemers geen gebruik maken van beleggingsvrijheid. Op het moment dat geen gebruik wordt gemaakt van beleggingsvrijheid gaat de deelnemer automatisch beleggen volgens het defaultbeleggingsprofiel. Uit figuur 21 blijkt dat voor deelnemers bij verzekeraars vaker een risicoprofiel wordt vastgesteld en dat zij dus gebruik maken van beleggingsvrijheid.

Deelnemers die wel gebruik maken van beleggingsvrijheid, kiezen meestal voor het beleggen via profielbeleggen. Van de optie opt-outbeleggen wordt zeer weinig gebruik gemaakt.

Aantal deelnemers (in duizendtallen)

Figuur 21: Het aantal deelnemers met een premieovereenkomst met beleggingsvrijheid dat hier al dan niet gebruik van maakt. Een deelnemer maakt gebruik van profielbeleggen als een profiel is opgesteld in de zin van artikel 52 Pw.

Op het moment dat een deelnemer gebruik wil maken van beleggingsvrijheid, moet de pensioenaanbieder de deelnemer adviseren over de spreiding van de beleggingen in relatie tot de duur van de periode tot de pensioendatum.¹ Ten behoeve van dit advies wint de pensioenaanbieder informatie in over de financiële positie, kennis, ervaring, doelstellingen en risicobereidheid van de deelnemer. Op het moment dat een deelnemer een advies heeft gekregen over het beleggingsprofiel dat op basis van de inwinning het meest past bij de deelnemer, wordt de deelnemer in een profiel ingedeeld. Het is daarbij niet relevant of de deelnemer ook daadwerkelijk het geadviseerde profiel volgt; hij kan er ook bewust voor kiezen te beleggen volgens een lifecycle die niet past bij het profiel. Het aantal deelnemers dat in een profiel is ingedeeld is bijna 30%. Dat betekent dat van alle deelnemers met beleggingsvrijheid slechts 30% een bewuste keuze maakt voor de beleggingsmix.

22. Er wordt op het voorlopig keuzemoment nagenoeg niet afgeweken van de default die de pensioenaanbieder hanteert.

Voor deelnemers in een premieovereenkomst geldt dat zij gedurende de opbouwfase voorsorteren op een vaste of variabele uitkering. De pensioenaanbieder vraagt de deelnemer naar zijn voorlopige voorkeur voor een vaste of variabele uitkering, zodra dit voor de beleggingen relevant wordt.² Dat is op het moment dat de beleggingsmix die voorsorteert op een vaste uitkering af gaat wijken van de beleggingsmix

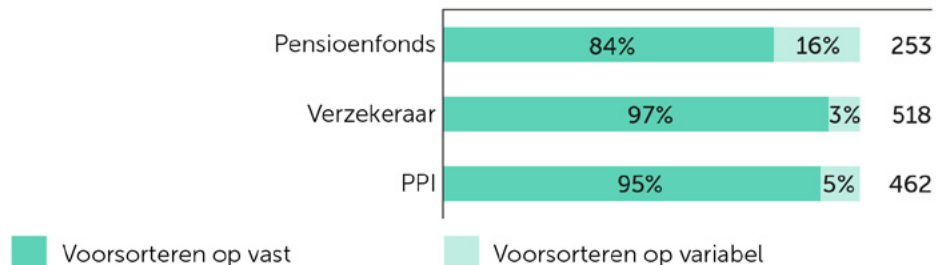
die voorsorteert op een variabele uitkering. Over het algemeen valt dat moment rond de vijftien jaar voor pensioendatum. Op dat moment maakt de deelnemer zijn voorlopige keuze voor een vaste of variabele pensioenuitkering. Doet de deelnemer dit niet, dan volgt deze de default die de pensioenaanbieder hanteert.

Verreweg de meeste deelnemers sorteren voor op een vaste uitkering. De vaste uitkering is in de meeste gevallen ook de defaultuitkering. Enkel voor pensioenfondsen is het – voor zover aan enkele wettelijke voorwaarden wordt voldaan – mogelijk de variabele uitkering als default te hanteren. Een beperkt aantal pensioenfondsen heeft daar gebruik van gemaakt.

Slechts zeer weinig deelnemers maken een voorlopige keuze die afwijkt van de defaultvoorsorteerkeuze: bij pensioenfondsen wijkt minder dan één procent van alle deelnemers af van de default op het voorlopig keuzemoment, bij verzekeraars is dat 3,0% en bij PPI's 0%.

In figuur 22 zijn alleen de deelnemers meegenomen aan wie de voorlopige keuze ook al is uitgevraagd, omdat dat relevant werd voor hun beleggingen (zo'n 15 tot 10 jaar voor de pensioendatum). Een percentage van minder dan 1% van de deelnemers sorteert voor op zowel vast als variabel; dit zijn deelnemers die bij één pensioenaanbieder meerdere pensioenen hebben, maar niet voor al deze pensioenen dezelfde voorsorteerkeuze hebben gemaakt of hebben kunnen maken. Dit is niet opgenomen in figuur 22.

Aantal deelnemers (in duizendtallen)

Figuur 22: Het aantal deelnemers dat voorsorteert op een vaste of variabele uitkering, afgezet tegen alle deelnemers die (gezien het beleggingsbeleid van de pensioenaanbieder) kunnen voorsorteren.

¹ Artikel 52 Pw.

² Artikel 14d BuPw.

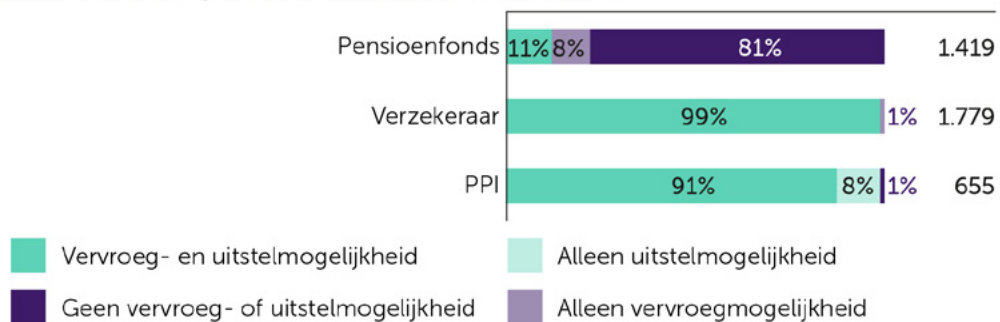
Niet voor alle deelnemers in een premieovereenkomst geldt dat zij moeten of kunnen voorsorteren op een vaste of variabele uitkering. Bij pensioenfondsen kan sprake zijn van een verplichte inkoop; voor deze deelnemers geldt dat zij op de pensioendatum hun opgebouwde pensioenkapitaal verplicht moeten onderbrengen in de basisuitkeringsovereenkomst.³ Er zijn minder dan tien pensioenfondsen die een dergelijke regeling hanteren. Het gaat hierbij om ongeveer 38 duizend deelnemers.

23. Nagenoeg alle deelnemers bij verzekeraars en PPI's hebben de mogelijkheid om hun pensioen zowel te vervroegen als uit te stellen

Als de pensioenregeling het mogelijk maakt, heeft een deelnemer de keuze om de ingangsdatum van zijn pensioen te vervroegen of uit te stellen. De deelnemers heeft hierbij dus de mogelijkheid om af te wijken van de pensioenrichtleeftijd die vanuit de regeling is voorgeschreven. De deelnemer kan ervoor kiezen het pensioen eerder of later in te laten gaan, en bijvoorbeeld laten aansluiten op het moment dat de AOW-uitkering ingaat.

Bij verzekeraars en PPI's hebben nagenoeg alle deelnemers een keuze om het pensioen te vervroegen en/of uit te stellen, terwijl slechts 20% van de deelnemers bij pensioenfondsen deze keuzes heeft. Er zijn slechts zeven pensioenfondsen waarvoor geldt dat (nagenoeg) alle deelnemers niet de mogelijkheid hebben om uit te stellen of te vervroegen.

Aantal deelnemers met premieovereenkomst (in duizendtallen)

Figuur 23: Het aantal deelnemers met een premieovereenkomst dat op pensioendatum gebruik kan maken van een uitstel- of vervroegmogelijkheid. Dit betreffen niet de deelnemers die in 2019 de pensioendatum bereikten, maar degenen die het in de regeling hebben.

³ Artikel 120, tweede lid, sub b Pw.

06

Keuzes op pensioendatum (premieovereenkomsten en uitkeringsovereenkomsten)

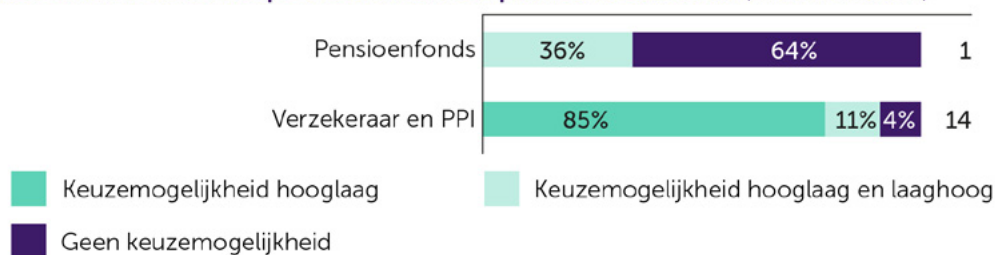

24. Het merendeel van alle deelnemers die in 2019 met pensioen gingen hadden de mogelijkheid om te kiezen voor een hooglaagconstructie

Op grond van de pensioenregeling kunnen deelnemers op pensioendatum de mogelijkheid hebben om te kiezen

voor een variatie in de uitkeringshoogte na ingang van het pensioen: een hooglaag- of een laaghoogconstructie.¹ Bij een hooglaagconstructie ontvangt een deelnemer de eerste jaren na zijn pensionering een hogere uitkering. Daarna ontvangt de deelnemer levenslang een lagere uitkering. De laaghoogconstructie werkt andersom.

Aantal deelnemers in 2019 met pensioen vanuit een premieovereenkomst (in duizendtallen)

Figuur 24a: De keuzemogelijkheden voor hooglaagconstructie van deelnemers met een premieovereenkomst die in 2019 met pensioen gingen. Geen enkele deelnemer heeft uitsluitend de mogelijkheid om te kiezen voor een laaghoogconstructie.

Ook op dit aspect zien we grote verschillen tussen pensioenfondsen enerzijds en

verzekeraars en PPI's anderzijds. Bij pensioenfondsen had in 2019 bijna

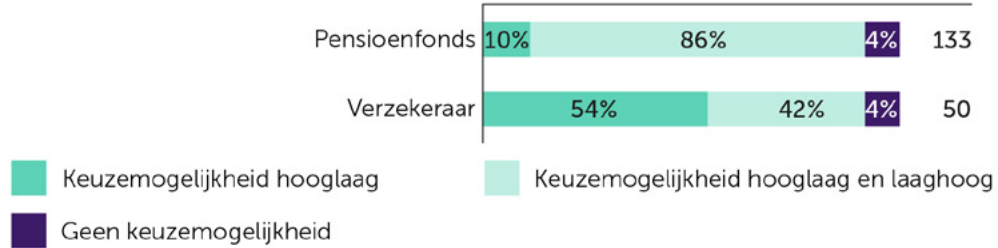
¹ Artikel 63 Pw.

twee derde van de deelnemers met een premieovereenkomst geen keuze om te variëren in de hoogte van de uitkering, terwijl dat bij

verzekeraars en PPI's slechts zo'n 4% is. Zie figuur 24a.

Aantal deelnemers in 2019 met pensioen vanuit een uitkeringsovereenkomst (in duizendtallen)

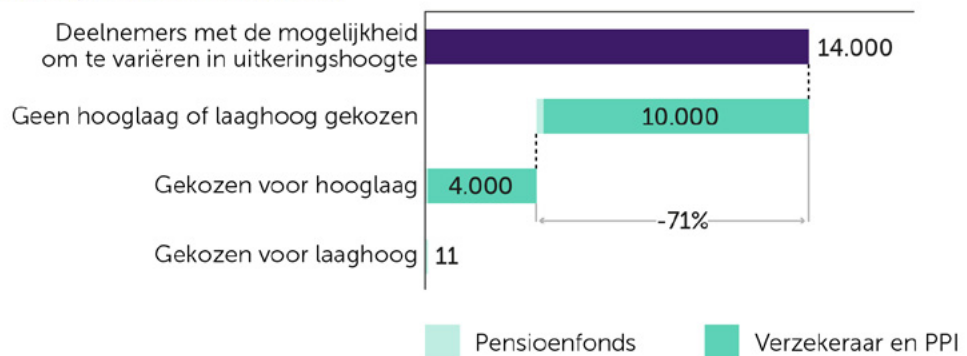
Figuur 24b: De keuzemogelijkheden voor hooglaagconstructie van deelnemers met een uitkeringsovereenkomst die in 2019 met pensioen gingen. Geen enkele deelnemer heeft uitsluitend de mogelijkheid om te kiezen voor een laaghoogconstructie.

Voor verreweg de meeste deelnemers met een uitkeringsovereenkomst geldt dat zij op pensioendatum kunnen kiezen voor de hooglaag- en/of laaghoogconstructie. Bij zowel pensioenfonds als verzekeraars heeft slechts zo'n 4% van de deelnemers geen enkele keuzemogelijkheid ten aanzien van de mogelijkheid om te kiezen voor een variatie in de uitkeringshoogte. Zie figuur 24b.

25. Zeven van de tien deelnemers maakte in 2019 géén gebruik van de hooglaagconstructie en het percentage deelnemers dat gebruik maakte van een laaghoogconstructie is gering

De meeste deelnemers die in 2019 de pensioendatum bereikten en de mogelijkheid hadden om te variëren in de uitkeringshoogte van het pensioen, maakten hier geen gebruik van. Van alle deelnemers met een premieovereenkomst bij een pensioenfonds koos 30% van de deelnemers hiervoor. Bij verzekeraars en PPI's koos een vergelijkbaar percentage deelnemers hiervoor, namelijk 29%. Voor de laaghoogconstructie koos in 2019 vrijwel niemand: bij pensioenfonds geen enkele deelnemer en bij verzekeraars en PPI's minder dan 0,1% van alle deelnemers die hiertoe wel de mogelijkheid hadden. Zie onderstaande figuur 25a.

Aantal deelnemers (premieovereenkomsten)

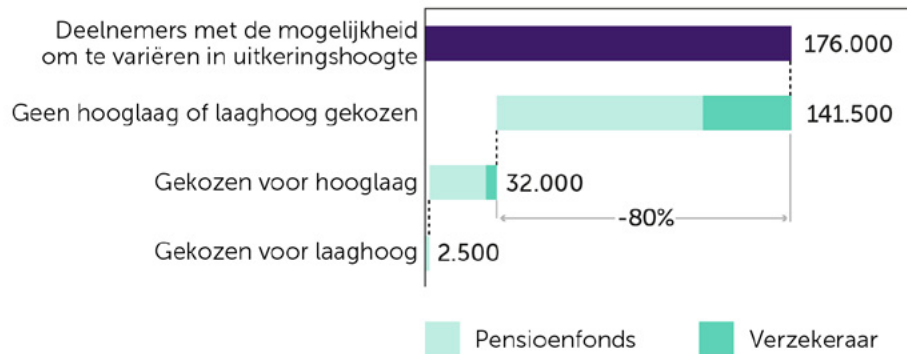
Figuur 25a: De keuzes van deelnemers met een premieovereenkomst die in 2019 met pensioen zijn gegaan en de mogelijkheid hadden om te kiezen voor een hooglaag- of laaghoogconstructie.

Van alle deelnemers met een uitkeringsovereenkomst bij pensioenfondsen koos in 2019 zo'n 20% voor een hooglaagconstructie, terwijl bij verzekeraars 10% hiervoor koos. Ten aanzien van de keuze voor een laaghoogconstructie

bij uitkeringsovereenkomsten zien we een vergelijkbaar beeld met deelnemers met een premieovereenkomst; minder dan 2% van de deelnemers kiest voor deze keuze. Zie figuur 25b.

Aantal deelnemers (uitkeringsovereenkomsten)

Figuur 25b: De keuzes van deelnemers met een uitkeringsovereenkomst die in 2019 met pensioen zijn gegaan en de mogelijkheid hadden om te kiezen voor een hooglaag- of laaghoogconstructie.

26. Meer dan twee derde van alle deelnemers die in 2019 met pensioen gingen maakte géén gebruik van uitruilmogelijkheden

Deelnemers hebben op pensioendatum het wettelijke recht om zowel het partnerpensioen om te zetten in een hoger ouderdompensioen als andersom.

Deelnemers die in 2019 met pensioen gingen vanuit een premieovereenkomst maakten op pensioendatum nauwelijks gebruik van uitruilmogelijkheden. Bij verzekeraars en PPI's maakte in 2019 zo'n 94% van de deelnemers met een premieovereenkomst op pensioendatum geen gebruik van uitruil,

en bij pensioenfondsen was dat ongeveer 87%. Deelnemers die in 2019 met pensioen gingen vanuit een premieovereenkomst maakten op pensioendatum nauwelijks gebruik van uitruilmogelijkheden. Bij verzekeraars en PPI's maakte in 2019 circa 94% van de deelnemers met een premieovereenkomst op pensioendatum geen gebruik van uitruil, en bij pensioenfondsen was dat ongeveer 87%. Van alle deelnemers vanuit een premieovereenkomst die in 2019 kozen voor uitruil, kozen zij vooral voor de uitruil van partnerpensioen in een hoger ouderdompensioen. Opvallend is dat bij verzekeraars geen enkele deelnemer koos voor de uitruil van ouderdompensioen in een hoger partnerpensioen. Zie onderstaand figuur 26a.

Aantal deelnemers in 2019 met pensioen vanuit een premieovereenkomst (in duizendtallen)

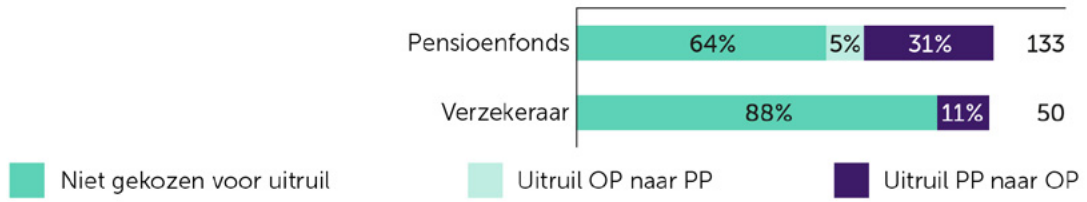
Figuur 26a: Aantal deelnemers met een premieovereenkomst dat pensioen uitruilde op pensioendatum.

Van de deelnemers met een uitkeringsovereenkomst koos bij pensioenfondsen

ongeveer 64% niet voor uitruil, bij verzekeraars was dat ongeveer 88%. Zie figuur 26b.

Aantal deelnemers in 2019 met pensioen vanuit een uitkeringsovereenkomst (in duizendtallen)

Figuur 26b: Aantal deelnemers met een uitkeringsovereenkomst dat pensioen uitruilde op pensioendatum.

Autoriteit Financiële markten (AFM)

Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam

Telefoon

020 797 2000

Fax

020 797 3800

www.afm.nl

Volg ons: →

De tekst van deze publicatie is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontlene. Door veranderende wet- en regelgeving op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet actueel is op het moment dat u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door of in verband met acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.

© Copyright AFM 2021
alle rechten voorbehouden